

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΩΝ ΩΡΩΝ

ΚΩΜΩΔΙΑ

ΑΛΛΗΛΕ ΣΚΗΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΛΟΓΟ

Του μεγάλου μας Ψυχάρη.

«Εκ σκηνῆς ἀπάνω ἀπὸ σύννεφα. Τσαντήρια ἀνάγια στη-
μένα. Οἱ ἀρχαῖοι θεοὶ ἀπαγγέλλοι τὴν τῶν συνήφων καρ-
ποδότην τὰ σκηνιά. Ἄλλοι ἀλυσσοδύνουν τὴν ἀρκοῦδες καὶ
εἰς μαῖμοῦδες τους, ἄλλοι ξεφορτώνουν τὰ τεράστια ἀλόγατά
τους. Ὁχλολογία πολλή. Φωνὴ ἀναμμένες πελώριες δόλφινες.
Ὁ «Ἡφαιστος ἄλλοῦ, στήνει τὸ πρόχειρο ἀργαστήρι του. Σὲ
κάποιο σὺννεφο ἀπόψηλο καὶ ἡπτόμερο, ἔνα τσαντήρι μοναχι-
κὸ—τὸ τσαντήρι τῶν Μοιρῶν, εἶναι στημένο. Ἐνας ἀργαλιὸς
στημένος δὲσθῆ του. Οἱ τρεῖς Μοῖρες ὑφαίνουν σπουδαχτικές.

Σ Κ Η Ν Η Α'.

ΣΤΡΟΦΗ

ΑΤΡΟΠΟΣ Βιάσου, κυρὰ Κλωθοῦ,
Στιγμὴ νὰ μὴ μᾶς φύγει.
Ὅμοια θνητοῦ ἢ θεοῦ
Εἶν' ἡ ζωὴ του ὀλίγη.

ΛΑΧΕΣΙΣ Εἶν' τὸ πανὶ ποῦ ὑφαίνουμε
Ἡ ἴδια ἡ Αἰωνιότητα.
Εἶν' οἱ θεοὶ πῶς ἀνθρώποι,
τὰ πάντα ματαιότης.

ΚΛΩΘΩ Φέρτε μου τὸ ἄλλο νῆμα
Ν' ἀνοίξω ἐν' ἄλλο μνῆμα
Εἶν' οἱ κλωστὲς αὐτὲς
Τῶν ὄντων οἱ ζωές.

ΑΤΡΟΠΟΣ Βιάσου, κυρὰ Κλωθοῦ,
Στιγμὴ νὰ μὴ μᾶς φύγει,
Τοῦ δέντρον ὡς καὶ τοῦ ἀνθίου
Εἶν' ἡ ζωὴ του ὀλίγη.

ΛΑΧΕΣΙΣ Ἐνάντιοι σὶ τῶν θεῶν
Τῇ βούλησιν ὅλο πᾶμε,
Στὰ χέρια μας κρατᾶμε
Τῇ μοῖρᾳ τῶν ἐθνῶν.

ΚΛΩΘΩ Μακρὸ τὸ σάβανό σου,
Ἑλλάδα, καὶ πλατύ,
Ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου τὰ κύμα
Στοῦ Αἵμου τὴν κορφή.

ΑΤΡΟΠΟΣ Ἀπὸ τὰ μνήματά σου,
Μὲς στὰ συντρίμματά σου

Μιά μέρα ἐνὰς λαὸς
Θανάτῳ θαλεχτός.

ΛΑΧΕΣΙΣ Ἡ ἱστορία πάρος,
Ἐμπρός ἐν' ἡ ζωὴ,
Ἀνάθεμα σὺ δόσκαλῳ,
Χαρὰ στὸν ποιητή.

ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ Εἶν' τὸ πανὶ ποῦ ὑφαίνουμε
Ἡ ἴδια ἡ Αἰωνιότητα,
Εἶν' οἱ θεοὶ πῶς ἀνθρώποι,
Τὰ πάντα ματαιότης.

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ

ΟΛΕΣ ΜΑΖΙ

Ἀνγερινοὶ καὶ πούλιες
Κι' ἀστερισμοὶ κρυφοί,
Πρῶτοι, δεύτεροι, τρίτοι
Καὶ ἑβδομοὶ οὐρανοί,
Αἰώνια παραμύθια
Κι' ἀθάνατα νερά,
Μεγάλοι βασιλιάδες
Καὶ δράματα σκληρὰ,
Γνεμένα μὲ τὴν τάξη
Ἀνήλιαστα μαλλιά,
Νήματα μὲ τὴν ῥόκα
Στριμένα μὴ χαρά,
Σὲ μαγικὰ καρέλια
Φειδοκουλουριαστά,
Σαῖτα μου χαδιάρᾳ,
Σαῖτα μου ναζοῦ,
Καμαρωτὴ νυφοῦλα
Τοῦ ῥήγα τοῦ ἀργαλιῶ,
Παννὶ μ' ἑπτὰ οὐρανούς,
Παννὶ μ' ἀνγερινούς,
Παννὶ μ' ἑπτὰ ἀστραπές,
Μὲ πίκρες, μὲ χαρές,
Ἀπ' τὸ πουργὸ ὡς τὸ βράδι
Τὸ φῶς μὲ τὸ σκοτάδι
Ὑφανε νὰ τυλέξουμε
Τὸν ἄπειρο τὸ θόλο,
Ὑφανε νὰ τυλέξουμε
Γερὰ τὸ Σύμπαν ὅλο.

ΣΤΡΟΦΗ

ΑΤΡΟΠΟΣ Βιάσου, κυρὰ Κλωθοῦ
Στιγμὴ νὰ μὴ μᾶς φύγει

Τοῦ ἀφέντη ὡς τοῦ φτωχοῦ
Εἶν' ἡ ζωὴ του ὀλίγη

ΚΛΩΘΩ Φέρτε μου τὸ ἄλλο νῆμα
Ν' ἀνοίξω καὶ ἄλλο μνῆμα
Εἶν' οἱ κλωστὲς αὐτὲς
Τῶν ὄντων οἱ ζωές

ΛΑΧΕΣΙΣ Εἶν' τὸ πανὶ ποῦ ὑφαίνουμε
Ἡ ἴδια ἡ αἰωνιότητα,
Εἶν' οἱ θεοὶ πῶς ἀνθρώποι,
Τὰ πάντα ματαιότης.

Σ Κ Η Ν Η Β'.

ἩΦΑΙΣΤΟΣ (ἔστειρ' ἀπὸ βουβὴ σκηνοῦλα).

Κάθε μου αἰσθησις νεκρή...
Σιδερένια μουσικὴ
Ἀέ μου τὸ ξυπνᾶς τὸν πόθο,

Τοῦ ἄδικου μόνο ἡ φωνὴ
Βραχνερὴ καὶ στήν ψυχὴ
Ἐνὰν Καίκασο ὅλο νοιώθω.

ΚΑΠΟΙΕΣ ΘΕΕΣ

Πλάσματα τῆς φαντασίας
Τῶν θνητῶν ὀϊμένα,
Ἀνεβαίνουμε σὲ ἔψη
Τρισημοκορισμένα.

Τῇ ζωὴ τῶν ἰδεῶν τους
Ζοῦμε καὶ περνοῦμε,
Ὅνειρα μέσα στοῦ σκοτοῦ
Τὰ νερά κυλοῦμε.

Ὅσο τὸ Ἄγνωστο σὺ Σύμπαν
Εἶναι βασιλιάς,
Ἀνθρώπε, θεοὺς αἰώνια
Πλάθε ὡς ἀγαπᾷς.

Ὅσο κυβερνοῦν τὸν κόσμον
Ἀπαστα μυστήρια,
Ὡ θεοὶ μου, ἀλτίερωτ' εἰστε
Ἀπὸ τὰ μαρτύρια.

ΚΑΠΟΙΟΙ ΘΕΟΙ

Μιά χοῦφα χῶμα δὲν εὐρέθηκε
Νὰ μᾶς σκεπάσει πεθαμένους
Κι' ὅμως, Γαλήνη, δὲν ἀρνήθηκες
Μιά σου στιγμὴ σὲ κολασμένους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΒ'.

Νὰ κανονίζουμε καὶ τὸ φῶς.

ΥΓΙΑ
ΖΩΗ
ΑΓΑΠΗ
ΧΑΡΑ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ
ΕΙΡΗΝΗ

Καὶ ΦΩΣ, ψιθυρίζει μέσα του ὁ Ἀντρέας, ἐνῶ
γοργὰ ἔτρεχε τὸ τραῖνο πρὸς τὸ Μπ. Ξεκίνησε ὁ Ἀν-
τρέας ἀπὸ τὸ Παρίσι πρῶτ' πρῶτ' τῇ δευτέρᾳ, πρώτῃ
τοῦ Γενάρη. Καὶ γιὰ τὴν τάχα; Γιὰ νὰ φτάσῃ τὸ
βράδι καὶ εἶναι νὰ μὴν ἀρχίσῃ τὴν πρωτοχρονιά μο-
ναχὴ τῆς ἡ Κατινούλα. Τί δὲ στοχαζότανε ὁ καημέ-
νος, ἀπὸ τὸν πόθο του νὰ μὴ τὴν παραπικραίνῃ ὁ
μισμός; Στὸ Παρίσι, τὴν πρωτοχρονιά, πρὶν ἀπὸ
τοὺς ἄλλους ἐμπαινε πάντα ἡ Κατινούλα, νὰ τοῦ φέ-
ρῃ τὸ τσάι καὶ τῆς εἶδνε κάτι γιὰ τὰ βασιλιάτικα
της, γιὰτὶ στὴ Γαλλίᾳ δὲν τὰ δίνουνε τοῦ Ἀν-
τρέας. Τῆς ἔλεγε καὶ λόγια καλὰ τῆς πιστῆς του

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ

«Ἐγὼ θαρρῶ πῶς ὁ κ. Σεβιλᾶς, ποὺ τὸν ἀνταμώνει
καθεμερινὰ στὸ νοσοκομεῖο, τοῦ ζητᾷ πολλὰ πράματα,
καὶ εἶναι δὲ χρειάζεται νὰ ἔρχεται. Χρειάστηκε κατό-
πι, μὰ δὲν τὸ βλέπανε ἀκόμη, ὅσο κι ἂν ξακουλού-
θοῦσε ἡ κούραση. Ἀπὸ τὴν ἐννιά χτὲς τὸ βράδι ἔ-
σβυσα τὸ φῶς καὶ εἶμουν πολὺ κουρασμένη. Ἀπο-
κοιμήθηκα στὴν δεκάμιση Πέρασα καλὴ νύχτα, καὶ
ξύπνησα πάλι λιγάκι κουρασμένη. Προγεμάτισα
πολὺ καλὰ καὶ εἶπειτα κοιμήθηκα ξανά ὡς τὴν τρεῖς
καὶ τέταρτο, μὲ τὸ παράθυρο ἀνοιχτὸ καὶ τοὺς μπερ-
τέδες σφαλοισμένους. Νὰ σὰς πῶ, δὲ μοῦ ἔστρεψε νὰ
σηκωθῶ τί τὰ θέλετε, ἀφοῦ εἶμαι ἀφανισμένη καὶ
στὸ κρεβάτι, ὅτι σηκώνομαι καὶ ντύνομαι, ἀκό-

μη πῶς ἀφανισμένη. Κ' εἶναι δὲν μπόρεσα νὰ βγῶ πε-
ρίπατο λιγάκι, ὅπως τόλπιζα ἐχθές. Ἡ θερμοκρασία
μου τὸ πρῶτ', 36°9 καὶ τὸ βράδι 38°6 ἀχαμνῆ. Κι
ὡς τόσο μὲ τὴν ὑπερβολικὴν μου τὴν κούραση, πρό-
σμενα καλὴτερη θερμοκρασία. Ὁ γιατρός ποὺ ἦρθε
στὴν πεντέμισση, μοῦ λείει πῶς μὲ τὴν κούραση δὲν
κατεβαίνει πάντα τὸ θερμόμετρο, καὶ πῶς δὲν τοῦ
ἀρέσει νὰ μὲ βλέπῃ εἶναι κουρασμένη, μὰ πῶς ἀπὸ τὴν
ἐλλειψὴ τοῦ ὕπνου, τὴν τελεφταῖες νύχτες, κάμποσα
ξηγιοῦνται. Τώρα ποὺ κουθεντιάζω μαζί σας, ἀλή-
θεια ξεκουράζομαι.»

Ἡ ξεκούραση ὅμως πολὺ δὲ βάσταξε· ἡ νύχτα
ἤσυχη, μὰ χωρὶς ὕπνο· τὴν κεριακὴ, τριάντα μιά,
πάλι μεγάλη κούραση, ὄρεξη εἶναι καὶ εἶναι, θερμο-
κρασία 37°—37°8. Μ' ἕνα λόγο, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ
ἦρθε σὺ Μπ... καὶ τὴν βιογραφίαν, ἡ κούραση
ἀθγάτιζε, ἀρχίζε νὰ τῆς κόβεται καὶ ὄρεξη καὶ ὕ-
πνος, τῆς κόστιζε νὰ σηκωθῇ καὶ ἀδυνατίζε στὸ κρεβ-
βάτι, ἄφησε ποὺ τὴν παραδέρνανε καὶ ἀγνωστοί πό-
νοι. Ὁ Ἀντρέας τὰ νόμιζε ὅλα περαστικά, ἐπειδὴ
σὲ δύο μέρες ἐμελλε μὲ τὰ μάτια του νὰ δῇ τὰ θά-
ματα ποὺ κάνει τὸ φῶς.

*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ 228 φύλλο.

Νοτιάδες μιὰ βραδιά μᾶς ἔρπαξαν
Μὲ τὰ σκελετωμένα χέρια
Κι' ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο στὰ σύννεφα
Μᾶς τίναξαν μὲ τ' ἀγριοκαίρια.

Μὲς στὴ θολούρα καὶ στὴν καταχνιά
Μᾶς βαρεθήκανε τὰ χρόνια,
Στήνουμε ἄλλοι μας καὶ ξεστήνουμε
Τσαντήρια τῆς στιγμῆς αἰώνια.

Ἀθάνατοι τοῦ Ὀλυμπον κάποτε,
Ἀθάνατοι τώρα ἀτσιγγάνοι,
Οὔτε ἡ Ζωὴ πιά δὲν ἀγγίζει μας,
Οὔτε κι' ὁ Θάνατος μᾶς φτάνει.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Πᾶν' οἱ κόποι μου χαμέναι
 Λύγα βέργα, δὲ λυγᾶς,
 Εἴν' τὸ χέρι μου δεμένο
 Ἀπ' τὰ μάγια τῆς Εὐωθιάς.

Οὐτ' ἀσπίδες πῶς δὲν ἔχεις,
Γιὰ τοῦ Κρόνου γὰ βροντᾶς,
Νὰ βροντᾶς γὰ μπουμπουνίζεις
Καὶ τὸν κόσμον γὰ χαλᾶς.

Οὔτε κεραίνοὺς στὸ χέρι
Τὸ ὠρτισμένο γὰ κρατᾷς,
Τῶν ἀπίστων σου τὸ ἀσκέρι
Φονικά γὰν τὸ χτυπᾷς.

Πᾶν' οἱ κόποι μου χαμένοι
Κι' εἶμαι ἀνάπειρος χαλιῶς,
Εἶν' τὸ χέρι μου δεμένο
Ἀπ' τὰ μάγια τῆς Ξωθιδῆς.

Ἄρη, πᾶνε τὰ κοντάρια
Γιὰ πολέμους τρωϊκοὺς,
Πᾶν' Ἀπόλλωνα, τ' ἀμάξια
Γιὰ τοὺς γέροντας τοὺς ψηλοῦς.

Πᾶν' οἱ ζῶνες, Ἀφροδίτη,
Μὲ τοὺς πόθους, τίς γητειές,
Ὅπου Πάρηδες πλανοῦσες
Γιὰ βασίλισσες μ' αὐτές.

Πᾶν' οἱ κόποι μου χαμένοι,
Σίδερο γὰρ δὲ λυγρὰς ;
Εἴν' τὸ χέρι μου δεμένο
Ἀπ' τὰ μάγια τῆς Ξωθιάς.

Ποσειδῶνα, οὔτε τρικράνια,

Ούτε μπάλες τρανταχτές,
Νά σηκώνεις στα πελάγη
Σίφουνες και τρικυμίες.

Πᾶν' νὰ τόξα γιὰ τ' ἀλάφια,
Κινηγήτρα τῶν δασῶν,
Κι' εἶταν ὅλ' ἀλοῖμονό μου
Παραμύθια τῶν καιρῶν.

Πᾶν' οἱ κόποι μου χαμένοι,
 Λύγα βέργα, δὲ λυγαῖς,
 Εἴν' τὸ χέρι μου δεμένο
 Ἀπ' τὰ μάγια τῆς Σωθιάς.

** Αθήνα 1906*

Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΤΟ ΓΛΩΣΣ. ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΡΙΓΚΗΠΟΫ

Φίλε Ταχυδρόμε,

¶ Όταν ἤρθαμε στὴν Πόλη τίς πρᾶλλες μὲ τὸν Πάλλη, ἀνέβηκε κάποιος δημοσιογραφικὸς παρατηρητὴς στὸ βηπὸρι νὰ παραμονεύῃ καὶ ν' ἀκούσῃ τί λογιῆς γλῶσσα μιλάμε. Μᾶς κρυφάκουσε σὰ μιλούσαμε μὲ τοὺς φίλους μας, καὶ τὴν αὐριανὴ δημοσιεὺτήκε σὲ μιὰ συνάδελφῇ σας πὼς μιλούσαμε καθαρεύουσα. Δὲν εἶταν ἀνάγκη νὰ γίνῃ καὶ τόσος κόπος γιὰ νὰ βγάλῃ τέτοια συμπεράσματα ὁ φίλος. Τὰ ἴδια μᾶς τσαμπουνίζουν κι ἄλλοι πολλοὶ ἅμα μᾶς ποῦνε καὶ τοὺς ποῦμε μιὰ καλημέρα. Μαῦ φαίνεται πὼς εἶναι ὁ λόγος πιλὺ ἀπλός. Δὲν τὰ βλέπουνε γραμμένα τὰ λόγια μας, καὶ δὲν ξαφνίζονται. Τὰ βρῖσκουν ἀπα.

*) Σημ. τοῦ Νουμᾶ. Τὸ ἄρθρο τοῦ ὁ Ἑβραϊώτης πρῶ-
στελεῖ στὴν Πόλιν γιὰ νὰ τυπωθῇ στὸν «Ταχυδρόμου», μὰ
οἱ φίλοι ποῦ τὸ λάβανε κρίνανε πῶς δὲν τὴν ἀξίζει τέτια
τιμὴ ὁ «Ταχυδρόμος», ὕστερ' ἀπὸ τὴ χωριατικὴ γλῶσσα
ποῦ μεταχειρίστηκε μιλῶντες γιὰ τὸ ταξίδι τοῦ Πάλλη καὶ
τοῦ Ἑβραϊώτη στὴν Πόλιν, καὶ γι' αὐτὸ τὸ στείλανε τὸ
ἄρθρο στὸ «Νουμᾶ». Ὁ «Ταχυδρόμος» ἔκαμε καὶ τούτη
τὴ χωριατιά, ποῦ τὴ συνηθίζουσιν δὲ οἱ δημοσιογράφοι κα-
μιὰ φορὰ καὶ δῶ στὴν Ἀθήνα. Δηλ. κάποιος συντάκτης
τοῦ «Ταχυδρόμου» ἔβγαλε, μὲ χίλια παρακάλια, στὸ χέρι τὸ
λόγο τοῦ Ἑβραϊώτη, ποῦ δημοσιεῖσαμε καὶ μεῖς στὸ πε-
ρασμένον φύλλο, καὶ ἀντὶ νὰ τὸν τυπώσῃ ἀλάκαίρο, καθὼς ὑ-
ποσκεῖνθε, δημοσιεῖσῃ στὸν «Ταχυδρόμο» κοκορευτικὰς πρὸς γαν-
τάκως τὸν Ἑβραϊώτη, ἐνῶ χαντακώθηκε ἡ ἀφεντιὰ του
στὴ συνειδηστὴ κάθε τίμιου ἀνθρώπου.

ἀλλάχτα σὺν τὰ δικὰ τους, σωστά ρωμάϊκα. Σω-
στά ρωμκίικα μᾶς μίλησαν ὅσοι μᾶς ἀνοιξν τὸ στό-
μα τους, τὴ μιὰ βδομάδα πού μείναμε στὴν Πρω-
τεύουσα. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ φίλος διαβάζει καὶ γράφει
πάντα τὴν καθαρεύουσα, φαντάστηκε πῶς τὴ μιλάει
κιόλας, λοιπὸν καθαρεύουσα μιλούσαμε κ' ἐμεῖς.

Εἶπα πὼς σωστὰ ρωμαϊκά λαλοῦσαν ὅσοι μᾶς μίλησαν. "Οχι ὅμως κι ἐσοί μίλησαν. Τοὺς ἔκαμα κ' ἐγὼ ἓνα πικραμένεμα μερικοὺς Πολίτες, καὶ μάλιστα τοὺς μεγαλουσάνους. Μ' ἔφερε ἡ τύχη στὸ πιὸ ἀριστοκρατικὸ Ξενοδοχεῖο τῆς Πρίγκηπος. Δὲν εἶχα τὴν καλὴν τύχη νὰ γνωριστῶ μὲ τοὺς συγκατοικοὺς μου. Σὰ νὰ δειλίαισα κιόλας. "Ετσι, σὰ νὰ μοῦκοψε τὸ βήχα ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐπίσημους ποὺ βρέθηκαν ἐκεῖ πέρα, καὶ μὲ κοίταζε ἀπὸ μακριὰ μὲ πολὺ εἰρωνικὸ χαμόγελο "Ὁμως σὰν κάθιζα στὸ τραπέζι, νὰ φάω ἢ σὰν ἐβγαίνα στὸν ἡλιακὸ ἢ στὴν αὐλὴ νὰ πάρω ἀγέρα, πῶς μπορούσα νὰ μὴν ἀκούγω καὶ τὴν κουβέντα τοὺς ; Τὴν ἄκουγα, καὶ μὲ τὸ παραπάνω. Τί τὰ θέτε, μήτε ρωμαϊκά εἶτανε, μήτε καθαρευουσάνικα, μήτε καθάρια ἄττικα. Εἶτανε, μὲ τὸ συμπάθεο, εἶδος γαλλικὰ πατουᾶ. Καὶ μάλιστα πατουᾶ ποὺ δὲ μιλιέται σὲ κανένα μέρος τῆς Γαλλίας. Μόνο ρωμαϊκὸ στόμα μπορεῖ νὰ προσφέρῃ τὸ ἔθδιμο γράμμα τοῦ Ἰαλλικοῦ ἀλφάβητου μὲ τὸν ἥχο, ὅχι τοῦ τζίτσικα, αὐτὸς εἶναι καλὸς, — μὰ τῆς-μυίγας ὅταν τὴν τσακώσης κάτω ἀπὸ ἓνα καφκί. "Αφίνω πιά τὴ γραμματικὴ τοὺς. Δύσκολη ἡ γαλλικὴ ἡ γραμματικὴ, τί νὰ σοὺ κάμῃ ὁ μεγαλουσάνος ὁ Ρωμῖος ποὺ δὲν πρόκοψε νὰ μάθῃ, μήτε τὴ δική του, πολεμῶντας νὰ μάθῃ τὴν ἀρχαία γραμματικὴ του, σὰ νὰ λέμε, νὰ γίνῃ ἐλληνοστῆς !

Μιλῶντας λοιπὸν οἱ μητέρες στὰ παιδιὰ τους, τὰ παιδιὰ στὶς μητέρες τους, οἱ Κυρίες ἀναματαζό- τους, οἱ Κυρίες μὲ τοὺς Κύριους, ἔπαιρνε κ' ἔδινε τὸ Γαλλικὸ τὸ πατοῦζ τῆς Πόλης. Γέμισε ὁ κόσμος μυῖγες κάτω ἀπὸ τὸ καφκί. Γέμισε καὶ γνή- σιους γαλλικοὺς σολαιοισμούς.

Μ' έπιασε βαθιά μελαγχολία ν' άκούω τέτοια βάρβαρα λαλήματα νά βγαίνουν άπό ρωμαίικα στόματα, και μάλιστα στόματα γυναικίσια και παιδικίσια. Μού φάνηκε πώς του κάκου πολεμούμε γυρεύοντας νά φυλάζουμε τουλάχιστο τή γλώσσα μας, άφου τή φιλοτιμία μας τή χάσαμε. Έπειτα συλλογίστηκα πώς τί ανάγκη νάγωνιζούμαστε για έθνική γλώσσα, άφου έθνική φιλοτιμία δέν έχουμε.

Ἐφυγα ἀπὸ τὴν Πρίγκηπο μελαχολικός κι ἀ-

τῆς δούλας. Στὸ Μπ. γιὰ νὰ μὴν κόψη τὴ συνθήεια,
γιὰ νὰ μὴν ἀκούσῃ ἀπὸ ξένους τίς πρωτοχρονιάτικες
ἐφκέες, γιὰ νὰ τίς πρωτακούσῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ
Ἀντρέα, τίς ἔξῃ τοῦ Χριστοῦ, προτοῦ φύγῃ, πῆγε
καὶ βρῆκε τὴν Κατινούλα μὲ τὰ χαράματα στὴν κά-
μερή της, προσέχοντας μήπως κ: ἀπαντήσῃ κανέναν
στὸ δρόμο, τὴν ἐφκῆθηκε ἀπὸ τότες τὴν πρωτοχρο-
νιά καὶ τὴ φίλησε στὸ μέτωπο μ' ἕνα γάδι.

Τώρα το φαινότανε, όσο προχωρούσε προς τὸ Μπ..., πὼς ἡ μέρα τοῦ σημεριοῦ ταξιδιοῦ του συνέχιζε τὴ μέρα ἐκείνη τοῦ φεβογιοῦ, πὼς δὲν πέρασ μήνας καὶ πὼς θὰ τὴ χαιρετήσῃ τὸ βράδι ὅπως τὴν εἶχε τὸ πρωὶ χαιρετημένη. Τί χαρὰ ποὺ τοῦ γέμιζε τὰ στήθια! Χειμώνας, τὰ δέντρα χωρὶς φύλλα, μὲ τὸ μάρμο τους σκελετό, ξεγυμνωμένα τὰ βουκάνια, οἱ κάμποι ἔρημοι ἀπὸ κάθε μεριά, ἡ φύση δλόνεκρη πέρα πέρα. Τίποτις! Μῆτε τ'ἔβλεπε, καθησμένος στὴ γωνιά του τὴ ζηλεμένη, στὴ γωνιά τῆς Κατινούλας. Κουνοῦσε τὸ κεφάλι σὰν τὸ παιδί, καλημέριζε τὰ λιβάδια, τοὺς λόγγους, τίς κορφοῦλες, τὰ βουνά, ὡς καὶ τίς πολυτεῖς ἀπ' ὅπου διαδίκνιζε τὸ τραῖνο. Ἄσπρη, ἄσπρη λευτεριά! ἔλαμπε στὰ μάτια του παντοῦθε, ἄσπρος λείπτερος ὁ ἀέρας, λείπτερη, ἄσπρη κ' ἡ ζωὴ. Τοῦ κάκου! Στὸ καμαράκι ἐκεῖνο τὸ

φτωχὸ μῖζος ἐπαρχιακῆς κλινικῆς, στὸ νοῦμερο ἔξη, ἐκεῖ ποὺ κουρασμένο κι ἀνήμερο ποנוῦσε τὸ πλάσμα τὸ φτωχό, ἐκεῖ ποὺ τὸ λιούλουδο τὸ γερμένο σήκωνε ἀκόμα τὰ φύλλα του πρὸς τὸ φῶς, ἐκεῖ, καὶ στὸ Παρίσι καὶ στὸ ἐργαστήρι καὶ στὸν κόσμον, καὶ στα μαθήματα καὶ στὴ δουλειά του, καὶ στὴ στράτα καὶ στὸ σπίτι, ἐκεῖ πῆγαινε ἀκτάπαφτα ὁ νοῦς του, ἐκεῖ καθότανε ἡ ψυχὴ του παντοτινά. Ἐκεῖ, ἐκεῖ ἔβρισκε πάντα του καὶ τὴν Ὀλία. Naί, τὴν Ὀλία. Πρέπει κανεῖς, γιὰ νὰ καταλαβῇ τὸν Ἀντρέα, πρέπει νὰ φανταστῇ μὲ τί δύναμιν, μὲ τί ἀπίστευτη δρμὴ, μεγαλώνουνε στὸν ἄθρωπον τὰ αἰσθήματα, μεγαλώνει νὰ πῇς κ' ἡ καρδιά του, ὅταν κανεῖς ζῇ τραβηγμένοι στὸν ἑαυτὸ του, ὅταν ἡ ἀπόκρυφον ἀπόμυσή μας ὑπαρξὴ ὅλα τὰ πολλαπλασιάζει, πλάθει στὰ σπλάχνα μας κόσμον δικό μας, καινούριον, ζωντανό. Ἡ ἐσωτερικὴ του ἡ μοναξιά, οἱ τρόποι του, τὰ κινήματά του, ἡ φλόγωση ἀλλήθειαν ἡ παράξενον τοῦ ἡθικοῦ τοῦ εἶναι, καταντούσανε καὶ τοῦ παρασταίνανε τὰ πράγματα μὲ θωριές ποὺ τὸ μάτι μας δὲν τίς ξέρει. Καὶ νὰ συλλογιστοῦμε ἀκόμη τί σημαίνουνε δεκα χρόνια γιὰ μᾶς, ἀλλάκαιρα χρόνια. Κοντέθανε δώδεκα ποὺ πέθανε ἡ Ὀλία. Ὁχι! Γιὰ τὸν Ἀντρέα σὰ νὰ πέθανε γτίς. Μῆτε. Πιὸ σωστὰ, σὰ νὰ μὴν

πέθανε ποτέ της, σὰ νὰ τὴν ἄφησε τὴν Ὀλία του, δῶ κ' ἑνὸς μηνός, στὸ φτωχὸ τὸ καμαράκι ὅπου γύριζε τώρα. Συγκέντρωνε στὰ πάθια της, στὴν ἀββώστια της, στὸ μισεμό της ἡ Κατινούλα τὰ πάθια, τὴν ἀββώστια, τὸ μισεμό τῆς Ὀλίας καὶ τοῦ τὰ ζανασταίνει μὲ τρόπο που θαρρῶσε πὺς τὴν Ὀλία του, τὴν εἶχε. Ἡ Ὀλία τὴν ἀγαποῦσε τὴν Κατινούλα γιὰ τὴν Ὀλία μὲ τὴν Κατινούλα κουβέντιαζε ἡ Ἀντρίας. Τόσο ἔφτανε κι ὁ στερνός τῆς Ὀλίας ὁ ἀνασασμός, ἡ στερνὴ της ἡ φυσηματία, δὲ γάθηκε, δὲ σκοπίστηκε στοὺς ἀδιάρκεις τοὺς ἀνέμους, φερνύγιαζε ἀπαλὴ καὶ μυρωδάτη, καὶ πάλε της δροσερή, στὰ χεῖλια τῆς Κατινούλας.

Δὲν ἤξερε ὁ Ἀντρέας ᾧ, δὲν τὸ μολογοῦσε στὸν
ἑαυτό του, πῶς ὅταν ἔσμιγε μὲ τὸ λογισμό του τὴν
Ὀλία καὶ τὴν Κατινούλα, δὲν τις ἔσμιγε πιά μο-
ναχὰ ὁ λογισμός, τις ἔσμιγε κ' ἡ ἀγάπη τοῦ στα-
σθικά του βλάστεινε ὀλοένα. Δούλεβε μέσα του ἡ
ἀγάπη καὶ τις συνένωνε ἀκόμη πρὸ τέλει καὶ τις
δύο. Ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοὺς ἀναγάλλιζε τὴν πρωτο-
χρονιά στὸν πηγαῖμό· ἀπὸ τὴν ἀγάπη του, περὶργοί
ἀποξενοῦντο κάπως καὶ τὴν ἀβρόωσια, σὰ νὰ μὴν τὸ
στοχαζότανε πιά πῶς πῆγαινε ἀνὰ δὴ μὴν ἀβρώστη,
σὰ νὰ μὴ συλλογιότανε τίποτε ἄλλο παρὰ πῶς πάε

πελπισμένοι, κι αν έχω όρεξη τώρα να γράψω δυό λόγια για τὰ βαρβαρόγλωσσα συστήματα τών ανθρώπων που τολμούν να μᾶς ονομάζουνε χυδαίους, αυτό τὸ χρωστῶ στὴν πεντάμορφη αὐτὴ έξοχή που ἦρθα καὶ ξαναλούστηκα στὸ γλυκό της τᾶγέρι.

Ἐφταλοῦ, 24)8)07.

Με ὅλο τὸ σέβας,
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Ο ΓΙΟΣ ΤΟΥ ΙΣΚΙΟΥ

Τὰ θεατρικὰ ἔργα πού φιλοδοξοῦνε νὰ κλείσουν μέσα τους ἀνάτι ἀπὸ τὸ ἀτέλειωτο τών δημοτικῶν θρύλλων, πού προσπαθοῦνε νὰ πιάσουν κάτι τὸ ξεχωριστὸ ἀπὸ τὴν ψυχὴ ἐνὸς λαοῦ, γιὰ νὰ τὸ παρουσιάσουν στὸν ἴδιον τὸ λαὸ τους, εἶναι ἴσως τὰ ἔργα τὰ χρειαζόμενα σ' ἓνα θέατρο, ὅπως τὸ δικό μας, πού βρίσκεται ἀκόμα τώρα στὰ πρῶτα του βήματα. Ἡ τέτοια προσπάθεια μάλιστα, συχνὰ στὴν ἱστορία τών λαῶν, σημειώνεται μὲ ὀρισμένη ἐποχὴ, πού ἀνήκει πάντα στὰ νιάτα τών ἐθνῶν, καὶ πού χαρίζει πολλές φορές στὴ δραματικὴ τέχνη ἔργα αἰώνια. Στὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ, ἡ τέχνη βέβαια ξετυλίγεται σύμφωνα μὲ τὸ δρόμο τοῦ πολιτισμοῦ, τραδώντας πάντα πρὸς τὰ μεγάλα προβλήματα πού δένουν τὸν ἄνθρωπο ἐδῶ καὶ τοῦ σκλάβου τῆς ζωῆς, τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πρόληψης... Ὅμως τότε τὰ ἀντίσματα τῆς δραματικῆς τέχνης τών πρώτων χρόνων μένουν σὰν ἱερὰ φυλαχτάκια τῆς ἀρχαίας παράδοσης, ἓνα συγκράτημα τοῦ λαοῦ πού ὅλο ἀλλάζει καὶ πάει, ἐκκολουθώντας τὸ μεγάλο νόμο τῆς ζωῆς, — πρὸς τίς περασμένες ἐποχές. Κ' ἔτσι τὸ πῶς ὑστερὸν πνέμα τών λαῶν, μεστωμένο ἀπὸ τοῦ πολιτισμοῦ τὰ καινούρια, ξαναθυθίζεται μὲ τὸ θέατρο, στὸ παλιὸ του φανέρωμα, παίρνοντας διπλὴ ζωὴ, καὶ διπλὰ νιάτα.

Μὰ γιὰ μᾶς, φαίνεται, πὼς ἀκόμα δὲν ἦρθε ἡ ὥρα, νὰ γιορτάσῃ ἡ δραματικὴ μὲς τέχνη στὸ γλυκοχάραμά της, τὸν ἐρχομὸ ἐκείνου πού, κλείνοντας μέσα του τὸ καθολικὸ πνέμα τῆς φυλῆς, θὰ ὑψωθῇ μεγάλος ἀπάνου στὸ μεγάλο δρόμο τών δημοτικῶν θρύλλων, πλαταίνοντας, βέβαια, τὸν ὁρίζοντά τους. Σημεῖο παρηγορητικὸ εἶναι ἡ προσπάθεια πού ἀπὸ παντοῦ φανερώνεται. Καὶ σὰ μὴ τέτοια προσπάθεια,

πρέπει νὰ θεωρήσουμε τὸ νέο δῶμα α' Ὁ Γίος τοῦ Ἰσκιου, πού ἀνεδόστηκε τελευταία στὸ θέατρο τοῦ Συντάγματος.

Οἱ δημοσιογραφικὲς καμπάνες καὶ τώρα, ὅπως καὶ πάντα, σήμκναν τὴν ἀνατολὴ, δυστυχῶς ὅμως ὄχι μονάχα ἡλίου ἀνατολὴ δὲν εἶταν, μὰ οὔτε καν κανενὸς ἀστεριοῦ. Εὐχόμεσθε νὰ ἔχουμε λάθος, τουλάχιστο γιὰ τὸ μέλλο. Γιατί ὁ συγγραφέας τοῦ δράματός κ. Σπύρος Μελάς, εἶναι δημοτικιστὴς ἀπὸ τοὺς πῶς γενναίους καὶ τολμηροὺς, πού δὲ φοβήθηκε ν' ἀνεβάσῃ τὸ ἔργο του, γραμμένο σὲ μιὰ καθάρια καὶ κανονικώτατη δημοτικὴ γλῶσσα. Τὸ βῆμα του αὐτὸ θὰ τοῦ λογαριαστῇ μιὰ μέρα, γιατί θεωροῦμε εἶναι ἀπὸ τοὺς πρώτους πού μίλησαν στὸ καινὸ τόσο κανονικὰ τῇ γλώσσᾳ μας, πού κι' ὁ κ. Ψυχάρης, ὁ βρισκόνταν στὴν παράσταση, θὰ ἔδωκε μπροστά της μὲ σεβασμὸ τὸ καπέλλο του.

Γιὰ τοῦτο ἴσα ἴσα δὲν περιοριζόμεσθε σὲ γενικὲς κρίσεις, ὅπως κάναμε γιὰ ἄλλα ἔργα πού δὲν ἀξίζανε καὶ πολὺ τὴν ἐρευνα, μὰ θέλουμε νὰ μποῦμε καὶ μέσα στὸ ἔργο, ν' ἀδράξουμε κι' ἀπὸ κοντὰ τὴν ὁποία τέχνη του. Καὶ βέβαια, συγγραφέας πού καταπάτησε τόσο εὐλικρινὰ, τῇ γλωσσικῇ πρόληψι, ἀξίζει τὴν τιμὴ μιᾶς τιμίας κριτικῆς, γιατί δείχνει πὼς ἴσως κι' ἄλλες πρόληψεις, μπορεῖ νὰ καταπατήσῃ.

Νᾶ, ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου. Ὁ Βάγγος, γίος κατὰ τὸ φαινόμενο ἐνὸς ψαρῆ, ἀληθινὰ ὅμως γίος ἐνὸς Ἰσκιου, πού μιὰ σκοταδερὴ κι' ἀνεμικὴ βραδιά, φίλησε κι' ἀγκάλιασε τὴ μάνα του, εἶναι ἓνας ξεχωριστὸς ἄνθρωπος μέσα στὸ νησί. Δὲ μονιάζει μὲ κανένα, γυρίζει αἰώνια στὰ βράχια καὶ στ' ἀκρογιάλια, ἔχοντας μονάχη παρηγοριά τὸ βυλὶ του, καὶ θρέφοντας μέσα του μιὰν ἀγάπη μεγάλη, γιὰ τὴν Αὐγούλα, μιὰν ἀρχοντοπούλα τοῦ νησιοῦ, πού τὴ γινώρισε μικρὴ ἀπάνου στὰ ἀθῶα παιδιὰτικα παιχνίδια. Αὐτὸς γίος ἐνὸς φτωχοῦ ψαρῆ, κι' αὐτὴ κόρη ἐνὸς πλούσιου καραβοκύρη, δὲν ἔργησαν μόλις φτέρωσαν ἀπάνου τους τὰ νιάτα, νὰ χωριστοῦνε, μέσα στὴ μικρὴ κοινωνία τοῦ νησιοῦ κι' ἡ κόρη δὲ φοβήθηκε νὰ τὸν καταφρονέσῃ, γυρεύοντας νὰ δώσῃ τὴν ἀγκαλιὰ της σὲ νιὸ πλούσιο, καὶ ἀπὸ ἀρχοντικὴ φαμίλια, ὅπως αὐτὴ. Μὰ ὁ Βάγγος, ὁ γίος τοῦ Ἰσκιου, κατορθώνει καὶ πνίγει τὸ κράβι τοῦ πατέρα τῆς Αὐγούλας, μιὰ νύχτα, καὶ πού ἀρμένιζε σιμὰ σὲ κάποιον κάβο, κι' ἀκόμα ὕστερα βάνει φωτιά στὸ ἀρχοντικὸ σπίτι τῆς ἀγαπητικῆς του. Καίγεται ὁ

πατέρας της, κι' αὐτὴ σώζεται: μέσα στὴς φλόγες: ἀπὸ τὸ Βάγγο. Ἡ βνωμοσύνη τῆς Αὐγούλας, τώρα πού ἔμεινε μονάχη στὸν κόσμο, τελειώνει σὲ μιὰ τρελλὴ ἀγάπη γιὰ τὸ Βάγγο. Ὅλη τὴ μέρα γυρίζουν οἱ δυὸ τους στ' ἀκρογιάλια ξεμοναχιασμένοι καὶ κρύβουν τὴν ἀγάπη τους. Μὰ ἡ φοβερὴ ὥρα ἔρχεται. Μιὰ νύχτα πού σφουρίζει τρομαχτικὰ ὁ ἀγέρας, ὁ Βάγγος ξομολογίεται ὅλα στὴν Αὐγούλα. Αὐτὸς ἔσπασε τὸ καράβι στὰ βράχια καὶ πῆρε στὸ λαιμὸ του ἐφτὰ ψυχές, αὐτὲς ἔβαλε φωτιά στὸ σπίτι κ' ἔκαψε τὸν πατέρα της. Ἡ ἀγάπη του, λείει, εἶταν τόσο μεγάλη, τόσο ἀτέλειωτη, ὥστε ὅλα τᾶκαμε γιὰ χάρη της. Στὸ τέτοιο ἄκουσμα ἡ Αὐγούλα ταραζέται, φρενιάζει, τότε διώχνει ἀπὸ κοντὰ της, καὶ φωνάζει ὅλο τὸ χωριὸ νὰ τὰ κρητυρήσῃ. Μὰ ὁ γίος τοῦ Ἰσκιου, ἀπὸ τὴ στιγμὴ πού χάνει τὴν ἀγάπη της, τίποτα δὲν ἔχει στὸν κόσμο νὰ τὸν κρατήσῃ. Ἡ μεγάλη, ἡ ἀτέλειωτη θάλασσα τὸν κλεῖ στὰ σπλάχνα της.

Ἀμέσως ἀμέσως ἡ ὑπόθεση μᾶς δείχνει πὼς ὁ συγγραφέας εἶναι κάπως ποιητὴς. Ποιητὴς πού ἔσκυψε καὶ μίλησε μὲ τὴ λαϊκὴ ψυχὴ, πού ξεχώρισε τὴν τραγὴ δύναμή της. Ὅμως μόνο αὐτό. Ἡ τέχνη, ἡ ἀστρόματα μάγισσα πού φυσᾷ τὴν ἀληθινὴν ζωὴ, στὰ πλάσματα τῆς φαντασίας, λείπει ἀπὸ τὸ ἔργο του. Κἀπου κάπου φανερώνονται μερικὰ σημάδια μακρυνῆς κι' ἀλαγάρτης τέχνης, μὰ κι' αὐτὰ εἶναι τόσο ἀδύνατα, πού πνίγονται γλήγορα γλήγορα. Τὶ ὥρεια πού εἶναι ἡ δῆλωση τῆς μάνας τοῦ Βαγγου, στὴν πρώτη πράξη, γιὰ τὸ πιάσιμο τοῦ γιοῦ της, τὴ φρικτὴ ἐκείνη νύχτα πού τὴ φίλησε ὁ Ἰσκιος! Ὅμως καὶ τί ἔτεχνα φερμένη! Ὁ συγγραφέας δὲν προσέχει νὰ δώσῃ φυσικότητα στὰ πρόσωπα πού ἐνεργᾶνε στὴ σκηνή, μὰ προσέχει τὸ θεατὴ. Ὁ θεατὴς πρέπει νὰ μαθῇ τὴν παραδοσὴ τοῦ γιοῦ τοῦ Ἰσκιου, λοιπὸν μιὰ γειτόνισσα ἔρχεται καὶ λείει στὴ μητέρα τοῦ Βαγγου νὰ τῆς τινεῖ πῆ γιατί δὲν τὴ ξέρει. Κάθεται αὐτὴ καὶ τὴ δημιέται ὄχι γιὰ τὴ γειτόνισσα, μὰ γιὰ τὸ θεατὴ. Ὅλα βέβαια ἀπάνου στὴ σκηνὴ γιὰ τὸ θεατὴ γίνονται, μὰ πρέπει ἴσα ἴσα νὰ φαίνεται πὼς δὲ γίνονται γιὰ τὸ θεατὴ. Καὶ ὁδηγός: ἡ Τέχνη... Τέτοια ὅμως ἔχει κάμποσα.

Ὁ διάλογος ἂν καὶ στρωτός, σὲ πολλές μεριές ἔτεχνος. Μιᾶνε κάπου κάπου πρόσωπα, ὄχι γιατί ἔχουν κάτι νὰ πουν, μὰ γιὰ νὰ μὴ φαίνονται πὼς τὴν ὥρα στέκονται βουδὰ ἀπάνου στὴ σκηνή. Ἐ-

νὰ δὴ τὴν Κατινούλα. Ἡ ἀγάπη, ἐκείνη τὴ στιγμὴ, τοῦ ἀποθλόωνε, τοῦ ἀποσκέπαζε τὰ ποδάλια. Καὶ πῶς περίεργο εἶναι πού ἀμα βρισκότανε σιμὰ της, ἀκολουθοῦσε τὸ ἐναντίο κι' ἀποξεχνόσε τὴν ἀγάπη μὲ τὴν ἀβρόωσια. Δηλαδή, καθαρὸ δὲ τὴν ἀποξεχνόσε, νὰ πούμε, ἀφοῦ τὴν ἀγάπη του δὲν τὴ γινώριζε: μὰ τὸ αἰσθημά του τὸ τρυφερὸ ἢ τὸ φλογισμένο ἀπὸ τὸ πάθος, γύριζε καὶ γινότανε ὅλο γλύκα, ἡσυχία, φροντίδες κ' ἐννοίες γιὰ τὰ βέβαια τῆς ζωῆς του τὸ πουλί. Λὲς καὶ θρεφότανε ἡ ἀγάπη του μόνο μὲ τὴν ὄψη μόνο μὲ τὴν παρουσία. Ἰσως καὶ γι' αὐτὸ νὰ μὴν τὴν ἔβλεπε ὁ ἴδιος. Πρῶτοῦ κατεβῇ ἀπὸ τὸ βαγόνι στὸ πέτρινο βιχτίμι τοῦ σταθμοῦ, ἀκόμη κι' ὅσο ζύγωνε τὰ μάξιν στὴν κλινική, ψιθυρίζανε μέσα στὴν καρδιά του χίλια λόγια φιλικὰ καὶ μυστικὰ καὶ ἀλάλητα, πού δὲν ξεδιάκρινε τὸ νόημα τους, πού βέβαια δὲν τὸ ξεδιάλιζε πού ἀπ' ἐφτὰ θὰ ξεστομίσει, μὰ πού τὸ νοιώθε πὼς στὴν ἀνταμωσή τους κάτι θὰ βγῇ νὰ τὴν χαιρετήσῃ, ἀπὸ τὰ βάθια τῆς ψυχῆς του. Ὅταν ἔφτασε σὰ νὰ ποσθεστήκανε τὰ κρύφια τὰ λόγια τὰ θαμπά. Ὅρθια ἡ Κατινούλα, στὸ ποδάρι, τὸ πρόσωπό της γελαστό, ζωηρὰ τὰ χρώματά της. Χάρηκε ὁ Ἀντρέας, ἔπεσε ἡ λαχτάρα τώρα πού τὴν εἶχε μπροστά του, γέμισε ὁ πόθος του,

δὲ χρειαζόντανε τὰ λόγια, νίκησε καὶ ἡ συνήθεια ἡ παλιά. Τὴν πῆρε δίπλα στὴν κάμερή του, νὰ τοῦ βγάλῃ τάχα τὸ παλτό του, νὰ τοῦ σκουπίσῃ τὸ καπέλλο του. Δούλεθε λοιπὸν ἡ Κατινούλα τὸν Ἀντρέα ὅπως δούλεθε καὶ σπῆτι. Μὰ δὲ φαντάζεται κίνημα κανέναν πῶς ἀποσπλάχνο ἀπὸ τὰ πλὴ τὸ κίνημα τοῦ Ἀντρέα, σὰν τὴ φώναζε νάρθη, δὲ φαντάζεται κανέναν δουλειὰ πού νὰ τὴν πρὸσταξῃ ἀφέντης μὲ περισσώτερη ἀγάπη, δὲ φαντάζεται πῶς βουδὸ, πῶς ἀνῆξερο καὶ πῶς ἀπόπλερο ξεμολόγημα τῆς ἀγάπης τοῦ φάνη καὶ τοῦ ἴδιου πὼς ἔτσι τῆς ἔλεγε ὅσα εἶχε νὰ τῆς πῇ.

Καθίστανε, φάγανε, πιάσανε τίς δουλίες. Οἱ πρῶτες ἐννοεῖται γιὰ τὴν ὑγεία. Πὼς πέρασε τὴν πρωτοχρονιά; Κοιμήθηκε ἄριστα τὴ νύχτα τὴ σοῦβιλες ὅμως πάλι ὁ πόνος ὄχι στὴ φούσκα, παρὰ στὰ ριστέρὰ τῆς κοιλιᾶς καὶ βόσταξε κάμποσο τὰ πόγια. Ἐμεινε στὸ κρεββάτι πλαγιασμένη ὡς τίς πέντε ἡ θερμοκρασία 37°—37°1. Νᾶ καὶ τᾶνθασιλιὰτικα τοῦ Ἀντρέα, μάλιστα μὲ τὴν ὄρεξη πού ἀχαμνὴ δὲ στάθηκε διόλου. Κάτι ἄλλο τὸν τάραξε πῶς πολὺ καὶ ἀπὸ τὸν πόνο της. Ἀφοῦ τὴν πῆγε στὴν κάμερή του, σὰν ἔφτασε, ἀφοῦ τοιμάστηκε γιὰ τὸ φαγί, ἀφοῦ γυρίσανε στὴν κάμαρα τῆς Κατινού-

λας, ἀκουμπισμένη στὴν καρέκλα της, πρὶν καθῆσονται στὸ τραπέζι: μὰζι, τοῦ εἶπε ἄξαφνα μ' ἓνα ὄφος παιχιδιάρικο καὶ ἀπαλό, πού μόλις ἔμοιαζε νὰ συμφωνᾷ μὲ τὸ νόημα τοῦ λόγου. «Δὴ! νᾶ, εἶμαι κουρασμένη!» Ἡ ἀλήθεια εἶχε πάρει ἀπάνου της γιὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ στὸ διπλανὸ τὸ νοῦμερο ἐφτά, ἴδια της μάλιστα τὸ ζήτοῦσε, τὸ ἤθελε, τὴ στιγμὴ πού τὸ στοχάστηκε καὶ ὁ Ἀντρέας νὰ τὴν παρῇ νὰ πᾶνε, παρακαλοῦσε τὸν ἀφέντη, ἐπειδὴ ἀνταμὰ φαίνεται νὰ τὸ στοχαστήκανε κ' οἱ δυὸ τους, ἴσως ἀπὸ μιὰ αἰτίαν, ἴσως ἀπὸ ἓνα ψυχρόμητο κ' οἱ δυὸ. Τώρα ὅμως τὴν ξανάπανε ἡ κουρασὴ καὶ πολεμοῦσε νὰ τὸ κρύψῃ, νὰ τὸ κρύψῃ πῆχον καὶ στὸν ἑαυτὸ της. Μὰ ὁ Ἀντρέας λὲς καὶ σάστιζε πού ἀκουγες γιὰ κουρασὴ. Φυσικά. Στὸ τραῖνο, μὲ τὸ ἀναμα τῆς φαντασίας, μὲ τὸν πόθο τῆς ἀγάπης, μὲ τὴ χαρὰ πού θὰ τὴν ξαναδῇ στὴν ἀρχὴ τῶν χρόνων, τὴν ἔβλεπε μὲ τὸ νοῦ του ἀλλαγμένη, μεταμορφωμένη. Μπορεῖ καὶ γερὴ νὰ τὴν ἔβλεπε, μπορεῖ ἀπὸ τὴ δύναμη τῆς λαχτάρας του γιὰ τὸ γιατρεμὸ της, νὰ συλλογιότανε κιόλας πὼς μὲ τὴν παρουσία του θὰ ξεδιαλυθοῦνε οἱ στερνὲς μικροῦταινες ἀνημποριές της. Μπορεῖ καὶ κάτι ἄλλο. Φοβότανε ὁ Ἀντρέας. Φοβότανε τὸ φταίξιμό του. Τὸ φταίξιμο ἐκείνου τοῦ

πειτα εκείνος ο αιώνας λυρισμός στα λόγια του Βάγγου, όσο κι' α δικαιολογείται από το συγγραφέα, είναι πολύ κουραστικός. Ο λυρισμός θέλει στο θεατρικό έργο, το μέτρο του, θέλει και την ώρα του. Και μάλιστα όσο λιγώτερος είναι σε λόγια, μάλιστα όσο λιγώτερος και ποιητικώτερος, στα προεπόμενα μέρη, τόσο περισσότερο εξαιρείται και συγκινεί. Άλλως τε δεν είναι και φυσικός, γιατί στη ζωή κανείς δε μιλάει με λυρισμούς. Άλλο το πείγμα, άλλο το θέατρο. Και πάλι πολύ στο θέατρο, όσο το θέαμα κι' αν είναι ποιητικό και φανταστικό, ταιριάζει ο λυρισμός πώς η Τέχνη είναι μίμηση της ζωής. Όσο πιο πιστή, λέμε εμείς, τόσο πιο τέχνη. Έτσι η λυρική κορώνα, στο τέλος της πρώτης πράξης, όταν ο Βάγγος μπαίνει στη βάρκα για να φύγει, (αέχω μέσα μου κάτι ατελείωτο σαν τη θάλασσα και κλεί η σκηνή) είναι κάτι φοβερά λογοκοπικό.

Η κουβέντα της δεύτερης πράξης για το ναυάγιο, δεν παρουσιάζει κανένα σημείο άπάνου από τα κοινά, καθώς κι' ο έρχομός των σωσμένων. Ο μονόλογος του Βάγγου που αποφεύγει να βάλει φωτιά στο σπίτι της Αιγούλας, καλός στα λόγια, μάλιστα όπως κάθε μονόλογος. Το τέλος της πράξης αυτής, με την πυρκαϊά, κ.τ.λ. θυμίζει όλα τα θεαματικά έργα, και τις αποθεώσεις των μικροθεάτρων. Μπορούσε να κοπεί κι' αυτό όπως και κάμποσα άλλα χωρίς καμιά ζημιά, στο ζετόλιγμα της υπόθεσης.

Τι να πούμε όμως για το αδικαιολόγητο και ξαφνικό τέλος του έργου; Στριφίζει ο άγέρας, γίνεται νύχτα, φουσκώνει η θάλασσα, βγαίνει το φεγγάρι, ξεμολογείται τα κακουρήματα του ο Βάγγος, μόνο και μόνο γιατί το θέλει ο συγγραφέας, και πρέπει να τελειώσει το έργο. Δε λέμε πως η υπόθεση δεν έρχεται καλά ως το τέλος. Όχι! Μά λέμε πως δε φέρνεται τεχνικά το τέλος από το συγγραφέα... Κι' ο τελευταίος μονόλογος πριν πείσει ο Βάγγος στη θάλασσα, μπορούσε να λείψει, για να μην περιμένουν όλα τα πρόσωπα τόση ώρα για να πινγί και μάλιστα ο άδερφός του, εξαγριωμένα βαστώντας το μαχαίρι.

Το παραμύθι της τρίτης πράξης είναι αληθινά το καλύτερο μέρος του έργου, που του έδωσε ψυχή στην άπαγγελία η δεσποινίδα Κοτοπούλη. Όμως για τους ήθοιους δε μιλάμε όπως ίσως θάπρεπε, — λέμε μονάχα πως δεν έπαιξαν διόλου καλά όλοι τους — γιατί λογαριάζουμε στ' άλλο φύλλο να μιλήσουμε γενικά για όλους τους ήθοιους, τους εξακουστότερους έννοείται, που έδρασαν στη φετεινή καλοκαιριάτικη περίοδο.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

καλοκαιριού, την πέμπτη, τρεις του Τρυγητή, όπου δεν καταλάβαινε, όπου τάρτιά του τα στούμπανε. Τόσο άπαισιο, τόσο στραβό, τόσο άκανόνιστο εκείνο τότες το κάμωμά του, που η συνείδησή του έννοιωθε απαραίτητα την ανάγκη να το διορθώσει. Κι από κεί του έρχόταν η πλάνη πως το διώρθε και πάλε. Η πλάνη του όμως δεν είχε πια σαν και πρώτα της ατρόμητη λαβωθήκανε στον αέρα, λαβωθήκανε τα φτερά της στους κάμπους τούρναου. Της έφτανε ως και τ'απόμακρο σφύριγμα της σαίτας, για να πείσει χάμου. Συμμαζώχτηκε λοιπόν ο δύστυχος μόνο με τη λέξη, μόνο με τον άναστεναγμό της Κατινούλας, όσο γλυκά κι αν έπαιζε της φωνής της η μουσική. Έκαμε απόφαση. Να βάλει τα δυνατά του, τώρα μάλιστα που είναι στο Μπ..., να τα φέρει όλα στον τόπο τους. Έλπιζε ο Αντρέας και στα βάρδια, ύστερις απ' όσα του μνηστούσε στα γράμματά της. Άδικο δεν είχε, αφού έλπιζαν κι' οι γιατροί. Άδικο μήτε αυτοί δεν είχαν, μά η έλπίδα τους στηριζόταν με το παραπάνω στη θεωρία, όχι άρεκα στην πράξη, κι' έτσι τους συνέπαιρνε άλλη πλάνη, που και τούτη, σαν τον Αντρέα, βάση της είχε τη λογική.

Την τρίτη, δυό του Γενάρη, τ'απόγεμα, η ώρα

Ο ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα Δρ. 10. — Για το Έξωτερικόν Δρ. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κιάκια της Πλατείας Συντάγματος, 'Ομόνοιας, 'Εθν. Τραπεζής, Γ.π. Οικονομικών, Σταθμού Τροχιάδρου, ('Οφθαλμιατρείου), Βουλής, Σταθμού υπόγειου Σιδηρόδρομου ('Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), 'Εξάρχεια, στα βιβλιοπωλεία «'Εστία» Γ. Κολάρου και Σακέτου (δόδος Σταδίου, αντικρύσθ' τη Βουλή). Στο Βόλο βιβλιοπωλείο Χριστόπουλου.

Η συντρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ένδος χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Δημοσιογραφικά μεγάλα γυνάδια — 'Ο κριτικός μας. — 'Ο μεγαλύτερος προδότης.

ΛΙΓΩΤΕΡΗ κουβέντα ή γινότανε στις φημερίδες για τα μεγάλα γυνάδια, το πρώτο θ' ήγαινε, θαρρούμε, καλύτερα και τα γυνάδια θ' κρατούσαν τη σοβαρότητα που τους ταιριάζει. Τώρα με τις περιττόλογες περιγραφές της κάθε φρενομάχης και με τις λογής φλυαρίες του τύπου, τα γυνάδια ξεπερνούν σιγά σιγά σε άγανωσμα, και καθόλου παράδοξο ν' αν τα δοίμε αθροιστικά μεθ' αβασμένα και στη σκηνή από κανένα θεατροκοιμητήριο της ημέρας.

Θέλουμε να δηλ. να πούμε πως οι φημεριδογράφοι μπορούσαν να βρούνε άλλα θέματα για να κεντρίσουν την προσοχή του κοσμάκη και να φίσουν το στρατό ήσυχο να κοιτάξει τη δουλιά του. Γίνονται μεγάλα γυνάδια σήμερα. 'Ας τους άφίσουμε το μεγάλο και χτυπητό τίτλο κι ως μη χωθείμε στ' καθέκαστα. Δε συμφέρει. 'Οτι κάνουμε μεγάλα γυνάδια σήμερα, τούτο μόνο φτάνει να πείσει τον κόσμο πως άρχινήσαμε σοβαρά να δουλεύουμε για το στρατό μας. Και το ότι οι έφιδροι τρέξαν τόσο πρόθυμα, όταν ή πατρίδα τους κάλεσε, είναι τρανή απόδειξη για φίλους κι άχτρους πως οι Ρωμιοί, μόλις είδαμε πως γίνεται κάποια σοβαρή δουλιά, άμέσως νιώσαμε πως έχουμε υποχρέωση ν' αν τη βοηθήσουμε. Τα παραπάνω δεν έχουν κανένα λόγο. Δείχνουνε μονάχα πως ξαφνιαζόμαστε με το παραμικρό και πως έχουμε την άγίατρενη συνήθεια να γελοιογραφούμε κάθε πράξη μας, και την πιο σοβαρή άκόμα.

Μπορεί όμως να μάς πούν οι φημεριδογράφοι — και τότε θα βουλώσουμε το στόμα μας — πως μαζί με το στρατό κά-

νουν και λόγου τους τα μεγάλα τους γυνάδια, και περιγράφοντας σήμερα τις φρενομάχες, γυμνάζονται πως να περιγράφουν αθροιστικά και μιά μάχη αληθινή.

*

ΕΙΤΑΝ τυχερός και πάλι ο «Νουμάς». 'Αφού ο Λ. Σιγανός έπαψε να γράφει τις άληθινές θεατρικές κριτικές του (χωρίς έννοείται, να πάψει ν' ανι από τους πιο διαλεχτούς φίλους του «Νουμά» και της 'Ιδέας), έρχεται άλλος, καινούριος κριτικός, ο Κριτικός του Νουμά, να μ' αν μιλήσει ειλικρινά και ίμια για το θέατρο και να βάλει τον κάθε συγγραφέα και το κάθε έργο στην προεπόμενη θέση του. Ποιός είναι, ούτε μες το ξέρουμε, μά τα δυό του άρθρα, το προχθεσινόν και το σημερινόν, τον άποδείχνουν κριτικά σπεριωπή (συμπάθειο για τη λέξη), που βλέπει πλατιά, που μιλάει λεύτερα και που νιώθει τί θ' ανι θέατρο και ποιός είναι η άποστολή του.

Η σημερινή μάλιστα κριτική του για το «Γιό του 'Ισκιού», πρέπει να διαβαστεί με προσοχή απ' όλους... τους κριτικούς των φημεριδών, που χαλάσανε τον κόσμο, που πίνε να πάρουν, δε δεν το πήραν κιάλα, ένα παιδί στο λαμό τους με τ'ιδιάντροπα κι άνόητα λιθνίσματα τους. 'Ο Μελίς αν είναι άληθινός καλλιτέχνης, κι όχι λογοκόπος της ρουτίνας, πρέπει να διαβάσει και να ξαναδιαβάσει τη σημερινή κριτική μας και να τρέξει να μάθει ποιός είναι ο άγνωστος κριτικός και ν' αν του φιλήσει το χέρι, φωνάζοντάς τονε σωτήρα του. 'Αν είναι άληθινός καλλιτέχνης, είπαμε. Γιατί μόνο ο άληθινός καλλιτέχνης βουλώνει με καρδιά ταυτιά του να μην ακούσει το δολερό τραγούδι που του τραγουδάνε οι διάφοροι δημοσιογραφικές Σειρήνες και τα ξεβουλώνει μοναχά όταν είναι ν' αν του μιλήσουνε την αλήθεια για να κούσει που έσφαλε και να διορθωθεί.

*

ΜΙΑΩΝΤΑΣ ο κ. Πρωτοπαπαδάκης, ύστερα από το γυρισμό του από τη Βουργαρία, σε συντάχτη της «'Ακρόπολης» τόνισε το μεγάλο κακό που κάνει ο τύπος μας, καταπροδίδοντας τα έθνικά συμφέροντα από άνητη ζήτηση ειδήσεων, για τα έξωτερικά μας ζητήματα.

Άληθινός ο λόγος του κ. Μελιού, και θαρρούμε πως τόσες φορές και μες διαμαρτυρηθήκαμε για το μεγάλο αυτόν έθνικό κίνδυνο που λέγεται «έλληνικός τύπος». Και η κυβέρνηση άκόμα που όσο κι αν έρχετε, το κατάλαβε τέλος πάντων, και έδωσε στο 'Υπουργείο των 'Εξωτερικών τμήμα του τύπου, τίποτα, καθώς φαίνεται, δεν έκαμε. Γιατί ο τύπος μας πολλές φορές σερβίρει στους άναγνώστες του τις ειδήσεις του 'Υπουργείου, τις άπίσμενες, με στο ίδιο φύλλο ξεπλώνει φαρδιά πλατιά και τις δικές του τις άνεπίσμενες που είναι δλωτοδύλου αντίθετες από κείνες.

Κ' έτσι γίνεται τούτο το πρωτόκουστο κι παράξενο. Άλλες πληροφορίες να δίνει η κυβέρνηση, κι άλλες οι φημεριδογράφοι μας, κι ο κοσμάκης να μην ξέρει ποιόνε από τους δυό να πιστέψει.

Έπρεπε ο κ. Πρωτοπαπαδάκης να ονομάσει και τον άλλο προδότη, τη πατρίδα μας, μεγάλα και κείνο σιν

μιάμιση, ξεκινήσανε από το καμαράκι νούμερο 57 της Κλινικής, ο Αντρέας με την Κατινούλα του, για να πάνε στο κ. Χουίταρη. Με την άσπρη της τη σκούφια, με μιά νόστιμη πελερίνα, φοδραρισμένη από μέσα με γούνα, ριχμένη στις πλάτες, με την όμπρέλα του Αντρέα στο χέρι, για να κκουμπά, βιάζε η Κατινούλα στο πεζοδρόμι, διαβκινώντας από το Πεδίο της Μάχης. Βιάζε άγάλια γάλια, προσφύλαχτικά, με το βήμα της σίγουρο και γερό. Το πόδι της πατούσε το μακαδάμι με κάποια ένέργεια ήτυχ κι άδισταχτη, σ' αν το ξέρανε και τα πόδια της, πως δε χωράτεβει και πρέπει κανονικά να κάμουνε τη δουλειά τους. Στο πρόσωπό της τούρνο και χλωμό, το κιτρινωπό λιγάκι από την κόωση του δρόμου, το κομμένο που και πού, η θέληση γρυμμένη. Μιά ήμερη θέληση που δεν έβλεπε παρά το σκοπό της και που σου έδειχνε κάτι σταθερό, άκίνητο, άχάλαστο και πάντα γυναικείο. Δεν την έσφιγγε, που να πής, δε σου τη βίδωνε πεισματικά στη μούρη, την ώδηγούσε μονάχα τη θέλησή της και τα μυσείδια της, άκόμη και στην κόωση, γαληνεμένα. Τόσο φυσικό της ήτανε να θέλει, να πασκιζή, να προσέχη στο χρέος της, που δεν το χρειαζότανε ούτε να κουρδίζεται όπως το παθαίνουμε συχνά

πυκνά. Τα νύβρα της μόλις τεντωμένα. Σιγά σιγά προχωρούσε, όρθια στάνκστημά της και ίσια. Δε μιλούσε, γιατί κάλλια, της λέγανε, όζω να μην άνοίγει το στόμα. 'Ο Αντρέας την άκολουθούσε, πότε πλάγι πλάγι, πότε και μπροστά, έπειδή έβλεπε τη μέρα φουτούσε άνεμος στην πλατσα και για να μην την πειράζει, τη σκέπαζε με τη βέχη του. Δεν της έμελε. Κάποτες δε βρασιότανε και της ξεβέβγανε δυό τρία λόγια, λόγια που μιλούσανε άδικροσα και που τους άπόπνευε βνωμοτόνη προς το φίλο τ' αν πιστό. 'Αφέντη μου, τί θεόβλκος ο περίπατος. Τη λέξη άρτή θεόβλκος, την άκουσες η Κατινούλα. Θεόβλκος στη στρατα τη, ρκινόντανε όλα. Καί βεδίζε βιάζε όσπου να ρκνι. 'Οραία είκόνα του άθρώπου η Κατινούλα και σπαρχατική, του άθρώπου του κκομοιρισμένου που στο Πεδίο της Μάχης με χίλια ντέρτια, με χίλια κκκ, με θέληση όμως και με την έλπίδα, βιάζε άκαταπαρτα, βιάζε προς την έπιστήμη, προς τη γιαντριά.

Βιάζε και προς το φως. Το είδε με τα μάτια του ο Αντρέας. Είδε τόντις άόγη να χαράζει από τα τρικιάτα μέσα της νύχτας. Σ' αν τον πρόσμενε ο κ. Χουίταρης, για να βεδιογραφήση τη φούσα. Τη βεδιογράφησε. Δεν κρατήθηκε ο Αντρέας,

τόν τύπο, κ' ἐπισημώτερο, τῇ Βουλῇ. Γιατί θαρροῦμε πῶς πολλές φορές καὶ καὶ μέσα εἰπώθηκαν ἐξωφρενικὲς παπαρδέλες, πού ἐκθέσανε τὴν Ἑλλάδα στοὺς ξένους, καὶ γίνηκαν ὅπλα γιὰ τοὺς ὀχτροὺς μας.

Ὁ κ. Πρωτοπαπαδάκης, πού μιλεῖ καμιά φορά καὶ γιὰ πράγματα πού δὲν ξέρεי (θυμῆσου λόγια του γιὰ τὸν Ψυχάρη), πρέπει νομίζουμε νὰ λέει ξάστερα καὶ καθαρά καὶ καί-να πού ξέρει καὶ ξέρουμε.....

ΝΙΩΣΜΑ

Πατριάρχης παρθένους

— ἔσπειρε τὸ γένος.

— Τί εἶναι ;

— Ὁ Γενναῖδος.

ΑΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ (*)

(Σημειώσεις ταξιδιώτη)

Θερμιά, Ἀλωνάρχης 1906.

Δυὸ ὥρες κάμυμε γιὰ νὰ φτάσουμε στὰ λουτρά τῆς Κύθνου. Ὁ πλοίαρχος ἔργησε νὰ ρύγῃ ἀπ' τὴ Τζιά, γιατί ἤθελε νὰ μπῇ στοὺς λιμάνι μέρα. Τὸ πιά-ναι τόσο πολὺ ὁ βοριάς, πού τὸ βαπόρι κιντυνεύει νὰ πῆσῃ ὀξω, καὶ μὲ δυσκολία ξεμπαρκάρουν τοὺς ἐπι-βάτες. Γιὰ τοῦτο τίς περισσότερες φορές πιάνει στοὺς Μίριχα, λιμάνι πού βρίσκεται στὰ δυσμικὰ μέρη τοῦ νησιοῦ καὶ ἀπαγγιάζει ἀπ' τὸ βοριά, ἀλλ' εἶναι μα-κρὰ ὥς μιάμιση ὥρα ἀπ' τὰ λουτρά.

Οἱ δυσκολίες αὐτὲς τοῦ ταξιδιοῦ ἐκάμανε νὰ χά-σουν πολὺ τὰ λουτρά τῆς Κύθνου, καὶ εἶναι τὰ ἀρ-χαιότερα καὶ τὰ καλύτερα ἀπ' ὅλα τὰ ζεστά ἑλλη-νικὰ νερά. Γιατί τὰ γνώριζαν ἀπ' τὴ Βυζαντινὴ ἀ-κόμα ἐποχὴ καὶ ἀπὸ τότε τὸ νησί ἐπῆρε τὸ ὄνομα **Θερμιά**, πού τὸ κρατεῖ ἀκόμα ὡς τὰ σήμερα. Κι ἀπ' τὰ χρόνια ἐκεῖνα σώζονται μερικά ρεῖπια, ἀλλ' ὕστερα στὰ 1782 χτίστηκε καὶ μιὰ δεξαμενὴ θολο-γύριστη, γιὰ νὰ λούζεται μέσα ὁ κόσμος, πού εἶχε μιὰ πλάκα μὲ τὴν ἐπιγραφὴ «οἰκοδομή δι' ἐξόδων καὶ δαπάνης τοῦ ἐνδοξοτάτου, πανευγενεστάτου καὶ περιβλεπτοῦ ἄρχοντος δραγαμάνου τοῦ μεγάλου στό-λου κυρίου κυρίου Νικολάου Μαυρογένους ΑΨΙΒ 'Ιουλίου ΚΗ'». Τὴν πλάκα αὐτὴ τὴ βάλανε στὸ με-γάλο κατὰστημα πού ἔχτισε ἡ Κυβερνησιὶς στὰ 1838

(*) Κοίταξε 259 φύλλο.

πέταξε μιὰ φωνή. Κι ἀλήθεια, νὰ πορῆσῃς. Στὸ ἴ-διο ἴδιο μέρος, στὸ ξώχειλο καὶ λιγάκι πιο βαθιά, ἐκεῖ πού πρὸ ἓνα μῆνα, ὅταν ἐμελλε νὰ φύγῃ γιὰ τὸ Πικρίσι, νὰ τὴν ἀφήσῃ μόνη καὶ πού τοῦ τὴν ξε-τάζανε οἱ τρεῖς γιατροὶ στὴ σάλα τῆς χειρουργικῆς, ἐκεῖ πού βασανισμένος, τρομασμένος, μὴν ξιρόντας πιά τί θάπογινῃ, κοίταξε κ' ἐβλεπε ὅλα τὰ σημά-δια τῆς δεινῆς ἀρρώστιας, τὰ καημένα τὰ κρέατα χλωμόθολα, μαρμαμένα, μισοφαγωμένα, μενεζελιά, στὸ ἴδιο ἴδιο μέρος ἐβλεπε τώρα τὰ ζωντανὰ χρώ-ματα τοῦ τριανταφυλλιοῦ. Μῆτε ἀσπράδια μῆτε κί-τρινα κεχρία μῆτε τίποτες. Ὅμαλό καὶ γλιστρὸ καὶ ῥόδινο τὸ μέρος. «Ἦλιος ἀνταλνε μπροστά στὸν Ἀν-τρέα καὶ ἡ χαρὰ τοῦ γέμισε τὰ στήθια. Εἶδε ἀκό-μη πιο ξάστερα τὰ ποτελεῖσμά του τῇ δέφτερη φορά, πρᾶσκειν, πέντε τοῦ Γενναίχου, πού πῆγε τὴν Κα-τινούλα στὸν βαδισιγράφου, εἰπειδὴ τὴν πρώτη φορά, κοντὰ στὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ γατρεμένο εἶτανε κι ἄλ-λο ἓνα ὅπου θαυροῦσε καὶ ψιλὰ ψιλὰ σὰν ξαπλω-μένα νερολιχισμένα γαλακτίνια συννεφάκια. Τὴν πα-ρασκευή, δὲν εἶχε πιά οὔτε ἔχνος, καθάριος πάλι ὁ οὐρανὸς καὶ στὰ ξαναβαλισταμένα τὰ ῥόδα γελοῦσε πάλι ἡ ἀβγοῦλα. Πῶς τὸ λοιπὸ νὰ μὴ πιστέψῃς ; Ἀπαράλλαχτα, νὰ, ὅπως τὸ ξηγοῦσε ὁ Σεβιλιάς τῆς

ἀφοῦ οἱ γιατροὶ καὶ χημικοὶ πού κτεθήκανε μὲ τὸν Ὀθωνα καταλάβαινε τὴ μεγάλη τῶν λουτρῶν ἀξία.

Τὰ λουτρά αὐτὰ ἀνήκουνε στὸ Δημόσιο καὶ ἔ-χουν τὰ ἴδια συστατικά καὶ τὴν ἴδια θερμότητα μὲ τὰ νερά τῆς Αἰδηψοῦ. Ἀν κρίνουμε μάλιστα ἀπ' τὸ βαθύτερο κιτρινωπὸ χρωματισμὸ πού μένει στὸ αὐλάκι πού τρέχουν, μποροῦμε νὰ πούμε πῶς ἔχουν περισσό-τερο ἀπὸ κεῖνα σίδηρο. Καὶ τὸ νησί ἔχει πολλὰ με-ταλλεῖα ἀπὸ σίδηρο, καὶ τὰ νερά πού κατεβαίνουνε στὰ ἐντόστια τῆς γῆς καὶ ἀπὸ κεῖ ἀνέβαινουνε ζε-στά, συνεπαίρνουν τὸ σίδηρο πού ἀπανταίνουμε στὸ δρόμο τους.

Ὅταν τὰ λουτρά τῆς Αἰδηψοῦ, τῶν Μεθάνων καὶ τοῦ Λουτρακιοῦ δὲν ἦσαν περιποιημένα, οὔτε καὶ ἀσφάλεια εἶχαν ἀπ' τὴ ληστεία, ὅλος ὁ κόσμος ἀπ' τὴν Ἑλλάδα, ἀπ' τὴν Αἴγυπτο καὶ τὴν Ἀνα-τολὴ ἔτρεχ' ἐδῶ. Ἐδῶ ὅμως καὶ εἴκοσι χρόνια ἴπε-σε ἡ δόξα τους καὶ τὴν πῆραν ἐκεῖνα.

*

Ἀμαξωτὸς δρόμος φέρνει ἀπ' τὰ Θερμιά στὴν πρωτεύουσα τοῦ δήμου **Μεσσαριά** ἢ **Χώρα** ἢ **Κύθνο**. Καὶ ἀπὸ κεῖ μονοπάτι, πού ἀνεδοκτεβαίνουνε στοὺς βράχους, φέρνουνε στὸ ἄλλο τῆς νήσου χωριὸ τὰ **Σύλλακα** ἢ **Δρυοπίδα**.

Τὰ δυὸ αὐτὰ χωριά βρίσκονται ὡς 100 μέτρα ψηλότερ' ἀπ' τὴ θάλασσα καὶ γυμὰ καὶ ἀπροφύ-λαχτα, πού εἶναι, τὰ δένουν καὶ οἱ τέσσερις ἀνέ-μοι. Τὸ κλίμα τοῦ νησιοῦ εἶναι τὸ καλοκαίρι δροσε-ρό, ἀλλὰ τὸ χειμῶνα ὁ ἄγιος καὶ παγωμένος βοριάς πού στέλνει ὁ ἀντικρινὸς Καβο-Ντόρος, ὅπως καὶ στὴ Τζιά, τὸ κάνει πολὺ κρύο καὶ καταστρέφει ὅλα τὰ χαμόκλαδα καὶ τὰ δέντρα, καὶ μονάχα σὲ μερι-κὰ χαμηλὰ μέρη, γύρω ἀπ' τὴ Δρυοπίδα, πρᾶσι-ζοῦνε δέντρα.

Ἀπὸ νερά δὲν ἔχει καὶ τὸ νησί αὐτὸ ἑλλειψη. Στὰ χαμηλὰ μάλιστα μέρη ἔχει ἄδρα ἀστείρευτα πηγὰδια καὶ ρυάκια πού χρονικῆς τρέχουνε. Ἀλλὰ στίς ψηλὲς κορφές φκιάνουν **κολλύμπους**, δηλ. λάκ-κους πού φυλάνε τὰ νερά τῆς βροχῆς. Τοὺς κολλύμ-πους αὐτοὺς στὴν Ἡπειρὸ ἄκουσα νὰ τοὺς λένε **βρο-χινοῦς**.

Τὸ νησί εἶναι ξερὸ καὶ τίποτε δὲν ἔχει τὸ ὁμορ-φο εἶναι γυμνὸ ἀπὸ δέντρα καὶ δάση, ἂν καὶ διη-γοῦνται οἱ γέροι πῶς στὰ παλιὰ χρόνια ὅλη τῶν σπι-τιῶν ἡ ξυλικὴ ἔβγαινεν ἀπὸ δῶ καὶ ὁ Τουρνιφόρ

τιος ἀναφέρει πῶς εἶχε δάσα (1) ἀπὸ κουμπριές, πού τὸ σκληρὸ τους ξύλο χρησίμευε γιὰ χεῖρι τῶν σπα-θίων τῶν Τούρκων. Εἶναι γεμᾶτο βουνὰ καὶ πέτρες, ἀλλὰ τὰ βουνὰ του εἶναι χαμηλὰ — τὸ ψηλότερο, τὸ Πετροβοῦνι, φτάνει ὡς 290 μέτρα — πού μπορεῖ μὲ εὐκολία νὰ τὰ ἀνέβῃ κανεὶς καὶ, σ' ὅποιον κάμει τὸ γῦρο τοῦ νησιοῦ, φαίνονται πῶς εἶναι ἴσα μὲ τὴ θάλασσα.

Εἶναι φτωχό, καὶ τὰ προϊόντα του δὲ φτάνουνε οὔτε γιὰ τὸν τόπο. Μονάχα κτηνοτροφία ἔχει καλὴ καὶ βγάξει ἓνα εἶδος τυρὶ νόστιμο, πού διατηρεῖται μὲ τὴ δροσιὰ του καὶ χωρὶς νὰ χαλασῇ, ὅλο τὸ χρό-νο. Ἀλλὰ καὶ στὴν ἀρχαιότητα ἐδὲ Κύθνιος τυρὸς» εἶχε μεγάλη φήμη.

Ἐχει ὅμως καὶ σήμερὰ νὰ δείξῃ ἡ Δρυοπίδα τοὺς κάπρους τῆς, ἓνα ἰδιαιτέρο εἶδος ἐκφυλισμένων ἀ-γριοχοίρων, πού δὲν τὸ εἶδα σὲ κανένα ἄλλο μέρος τῆς Ἑλλάδας. Τοὺς ἀφήνουν καὶ μεγαλώνουνε γιὰ τὸ δέρμα τους, πού χρησιμεύει γιὰ τσαρούχια τῶν χωρικῶν, πού ἀποχταίνε καὶ πέντε πόντων παχὺς, ἐνῶ σὲ λίπος καὶ κρέας μένουν ἀχαμνοί. Καὶ τὸ δέρ-μα τοῦ καθενὸς κάπρου, πουλιέται 70 δραχμῆς, ἐνῶ ἀπὸ τὸ κρέας του δὲν παίρνουν οὔτε τίς μισές.

Καὶ ἀφήνοντας τοὺς κάπρους νὰ μεγαλώσουνε, σφαζοῦνε ὅλο καὶ θηλυκὰ γουρούνια, καὶ αὐτὰ ὅταν εἶναι ἀκόμα μικρά. Γιὰ τοῦτο βρίσκονται πολλὰ σερνικά καὶ λίγα θηλυκὰ, — σκρόφες — καὶ ὑπάρχει μεγάλη ἑλλειψη ἀπὸ νῦφες. Ἀνυχοῦν μιά πρὸς δέ-κα, πού ποῖος κάπρος θὰ τὴν πρωτοπάρῃ ! Εἶναι λοιπὸν ὑποχρεωμένος νὰ τὴν καταχτήσῃ καὶ στὴν ἐποχὴ πού μαρκαλιῶνται, πιάνονται μεταξύ τους οἱ κάπροι, γιὰ τὸ χατήρι μὲς σκρόφας, χτυπιῶνται μὲ τὰ κεφάλια, τρυπιῶνται μὲ τίς χεῖρας τους, καταματώνονται καὶ γιὰ δυὸ τρεῖς ὥρες ἀγωνίζου-νται πῶς ὁ ἓνας νὰ νικήσῃ τὸν ἄλλο. Κι ὁ πιο ἀδύ-νατος φεύγει ντροπιασμένος ἀπ' τὸν ἀγῶνα καὶ ἀφίνει τὴ σκρόφα στὸ νικητὴ πού μὲ περηφάνεια φεύγει αὐ-τὸς κ' ἡ σκρόφα τὸν ἀκολουθεῖ καὶ πηγαίνουν στὸ σταῦλο τους «ἓνα φιλότητος καὶ εὐνῆς ἐξ ἔρον ὦν-ται». Καὶ στὸ σταῦλο περνοῦν τρίμερο μαζί, γιατί μῶλεγε ὁ ἀγωγιάνης πῶς χρειάζονται τρεῖς μέρες νὰ περάσῃ ὁ θυμὸς τῆς σκρόφας. Ὁ βασιλιάς τῶν θεῶν τοῦ Ὀλύμπου χρειάστηκε μονάχα τρεῖς νύχτες

1) Ὁ Δῆμος Νησιώτης στὰ «χωριότικα γράμματα» γράφει πῶς ἄκουσε τὸν τύπο «ὁ δάσος». Κ' ἐγὼ γέτος στὰ Τζουμέρκα πολλές φορές τὸν ἄκουσα, ἀλλὰ λέγαμε κά-ποτε καὶ «τὸ δάσο».

Κατινούλας· πέφτανε μιὰ μιὰ οἱ ἄσπρες οἱ πληγοῦ-λες καθὼς ξεπλένεται καὶ ὁ βράχος ἀπὸ τὸ νερὸ πού τονε λούζει. Κι ὁ τι παρατηροῦσε ὁ Ἀντρέας, στὰ ὄξω, τοῦ εἶπε ὁ κ. Χουίταρης, ἔπρεπε νὰ φανταστῇ πῶς ἔτσι θὰ τὸ παρατηροῦσε καὶ ἀπὸ μέσα, πῶς καὶ ἀπὸ μέσα ῥόδιζε ἡ φύσκα, ῥόδιζε καὶ τῆς φύσκας ἡ ἀβγή. Ἐπίασε τίς διμιλίες ὁ Ἀντρέας μὲ τὸ β-διογράφο. Νάκουση καὶ νάκουση. Ποῖος χορταίνει ἀπὸ θάματα; Τοῦ τὰ ἐδιόχλιε μεθοδικὰ ὁ κ. Χουί-ταρης τὰ καθέκαστα. Ὁ Ἀντρέας κατάλαβε τότες καλύτερα καὶ τὸν ἄνθρωπο, πού στὴν ἀρχὴ δὲν τοῦ ἄρεσε· μάλιστα τὸν ψυχολόγησε ἀπὸ ἓνα λόγο πού τοῦ εἶπε ὁ κ. Χουίταρης, μὲ τὰ ψηλὰ του τάνά-στημα τὸ ἀλύγιστο, μὲ τὸ ζουρισμένο ἀμούστακο σοκρὸ πρόσωπό του καὶ μὲ τὴν κουμπωμένη του βεντιγκότα, πού τοῦ ἐπικνε ὁμορφα τὴ μέση, εἶδε χνε καὶ στοὺς τρόπους καὶ στὰ κινήματα καὶ στὰ λόγια του πάντα ψυχρὸς καὶ μελετημένος. Μὰ στὰ σπλάχνα κάθε Μπρετόννου, κρυφὰ, ζῇ κ' ἓνας μεση-μεριώτης, ἀπὸ τοὺς ἀνοιχτόκαρδους ἐκείνους καὶ τοὺς φλογόκαρδους τῆς μεσημεριανῆς τῆς Γαλλίας. Τὸν ἀνακάλυψε ἄξαφνα ὁ Ἀντρέας καὶ στὴν κουμ-πωμένη τῇ βεντιγκότα τοῦ κ. Χουίταρης, γιατί ἐνῶ τοῦ ἔλεγε ὁ γιατρός μὲ τὸ κρὺο του τὸ ὕφος, τὸ ἐ-

πιφυλαχτικό, πῶς στὸ βραδισιγράφου ἡ δυσκολία εἶ-ναι νὰ μπορέσῃ κανεὶς καὶ στήπόμεσα, στὰ σκοτει-νὰ καὶ στήπόμεθα, νὰ γυρίσῃ μὲ τὸ φῶς, δηλ. το-πο γιὰ τόπο, τὴν παθισμένη τὴν τοπωσία, τοῦ ἀ-ποκρίθηκε ὁ Ἀντρέας πῶς ἐλπίζει νὰ βρῇ ὁ κ. Χουί-ταρης τὸ μέσο, νὰ τὸ καταπέρῃ καὶ τοῦτο ἡ τέχνη τοῦ γιατροῦ.

— Ὅα βρεθῇ θὰ βρεθῇ ὁ τρόπος γιὰ σίγουρο», τοῦ κἀνει ὁ Χουίταρης μ' ἓνα γέλιο ἑκφυκτικὸ, ξέ-θαρρό, πού δὲν τὸ γινώριζε ὁ Ἀντρέας σὲ τέτοιο ἄ-νθρωπο, σὰ νὰ μὴ θῆλπε ὡς τὰ τότες ὁ βραδισιγρά-φος νὰ τοῦ ξεσκεπάζῃ ἓνα ἓνα τὰ μυστικὰ τῆς βρα-δισιγραφίας καὶ σὰ νὰ τοῦ τὰ μολογοῦσε τώρα για-μιάς, τόση βεβαιότητὰ φανέρονε τὸ χτυπητὸ τοῦ τοῦ γέλιο. Μ' ἄλλα λόγια, ἐλπίζει ὁ κ. Χουίταρης ὅσο ἐλπίζει καὶ ὁ Ἀντρέας, πού δειλὰ δειλὰ, μ' ἓνα ῥώ-τημα, στὴν κουβέντα, τοῦ ψιθύριζε τὴ φλογερὴ του ἐλπίδα.

Ὁ κ. Σεβιλιάς σὲ ὅλα σύμφωνα μὲ τὸν κ. Χουί-ταρη. Τοῦ δῆλωσε μάλιστα θετικὰ πῶς τὰ πλοχῶρε-μα ἐκεῖνο τῆς συμπύκνωσης πού τὸ παρατήρησε τὴ δευτέρα, τέσσερις τοῦ Χριστοῦ, ὅταν τοῦ τὴν ἔφερε στὸ Μπ... καὶ πού τὸν τρώαζε τὸν ἴδιο, σκαμάτησε ῥιζικά, κόπηκε, πάει. Νομίζε ὁ Ἀντρέας πῶς ἄκου-

για να βγάλει τον 'Ηρακλία. Κ' ύστερα απ' τις τρεις μέρες αφήνει ο κάπρος το γιατάκι του, και πηγαίνει να εύρη νέον άγωνα και επιτύχη νέα νύφη. Αυτόνου δ θυμός βαστάει περισσότερο. Κ' έτσι σά νικάει ο δυνατότερος, βγαίνει πάντα δυνατότερη ή ράτσα των κάπρων της Κύθου.

ΚΩΣΤΑΝΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝΟΥ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Από την Πόλη μας γράφουν πως άδικήσαμε τρομερά τον κ. Γ. Κ. Ροντάκη και την 'Αλήθεια, γιατί, λέει, γράψαμε τις προάλλες πως η Γραμματική του στάλθηκε στο Διαγωνισμό του Ψυχάρη και δέ βραβεύτηκε.

— Νάν το γράψουμε, φωνάζουν οι φίλοι, αυτό γιατί το απαιτεί η Δικαιοσύνη και η 'Αλήθεια. Μά πως νάν το γράψουμε, αφού ίσια ίσια η 'Αλήθεια και η Δικαιοσύνη απαιτεί να επιμεινουμε σ' ό,τι γράψαμε;

— Ξεφυλλίζοντας περασμένους τόμους του «Νουμά» βρίσκουμε στον αριθ. 136 (20 του Φλεβάρη 1905) σελ. 6, στήλη 1, μια μικρή δήλωση του Ψυχάρη που αρχινάει έτσι: «Η Γραμματική του κ. Γ. Κ. Ροντάκη ΜΟΥ ΣΤΑΛΕΘΗΚΕ, άνέκδοτη ακόμη, στο Διαγωνισμό για τη γλώσσα του 1901. Είχε τίτλο Γραμματική της γλώσσας της Ρωμιοσύνης. Είπα για ποιους λόγους δέ μου στάθηκε δυνατό ΟΥΤΕ ΝΑ ΤΗ ΒΡΑΒΕΥΩ ούτε να τη δημοσιέψω (α. τ. «Αστ», 19 του Οκτώβρη 1901, και «Διαγωνισμός για τη γλώσσα, 'Αθήνα, 1902, σ. 4—5)».

— «Υστερα απ' αυτά οι φίλοι μας οι Πολίτες θά παραδεχτούν πως δ «Νουμάς» ούτε ψεύτης είναι, ούτε συκοφάντης, μά ούτε κ' έμπαθής, καθώς είπαν μερικοί απ' αυτούς στον κ. Πάλλη. Λέει μοναχά την αλήθεια, κι αυτό είναι το μεγαλύτερο σφάλμα του.

— Στη Ρουσσική φημερίδα της Μόσκας Stolitchne Outro, που κυκλοφορεί σε 10 χιλιάδες φύλλα, δημοσιεύτηκε στο φύλλο των 6 του Σεπτεμβρίου, μεταφρασμένο από τον κ. Μιχ. Λυκαρδούπολο, το «Εορτολόγιον», δέγμα παραμένο από τον καινούριο τόμο του συνεργάτη μας Κώστα Παρορίτη «ΟΙ νεκροί της ζωής».

— Η Πρυτανεία του Πανεπιστημίου δημοσίεψε την προκήρυξη της για τίν καινούριο Παντελίδειο διαγωνισμό γαρνιρισμένη, καθώς πάντα, με την άνητη φράση πως ά ποικιλούνται από το διαγωνισμό έργα γραμμένα στο Ψυχαρικό Ιδίωμα.

— Ομορφο άρθράκι, πάνου σ' αυτή την Πανεπιστημιακή άνοησία, δημοσίεψε δ Ξερόπουλος στο «Ν. Α. στυ» της περασμένης Τρίτης, δίνοντας όμως κατά την άγίατρευτη συνήθεια του και τις μελοζαχαρένιες κεντιές του στον Ψυχάρη.

— Λάσαμε το δεύτερο φυλλάδιο του καινούριου Γαλλι-

κού περιοδικού «Isis» που βγάζει ο κ. Αγγ. René d' Yvermont.

— Ο έμμανής έθνικός ποιητής κ. Φωκίος Πανός θύμωσε μ' ένα άδωο χωράτο που γράψαμε τις προάλλες για τους στίχους του και μάς κατακεραυνώδλησε με δίπηχο άρθρο στην «Εσπερινή» του περασμένου Σαββάτου.

— Από το άρθρο αυτό ξενατυπώνουμε έδω σήμερα τον έξοχο επίλογο, που άξίζει, σ' αλήθεια, άλλη μια καταδίκη του ποιητή σ' θάνατο. Καμαρώστε τον.

— «Των άφανών αυτών άνδράριων, (του Ψυχάρη, Παλαμά κλπ. δηλαδή), στα κατεδικάσθησαν να ταφούν εις της Λήθης της διαρκούς την άπύθμενον τάφρον, λέν με μέλει ούδένως ούτε δ ψόγος ούτε δ έπαινος. Άρκεϊ δι' έμέ το φωτοπλαίσιον της τιμής, δι' ού κοθ' ύπερτίμησιν ίσως του γεγονότος με περιέλαβεν ευγενώς άπας σχεδόν δ έλληνικός Τύπος και συν αυτώ εις των καλλιτέρων ήμιν λογίων. Άρκεϊ δι' έμέ δ ακάνθινος στέφανος, όν χάριν ενός ιδεώδους γεννηθέντος εν ούρανοϊς, έκτραφέντος εν τη καρδίᾳ και αιωρουμένου άπροσπελάστως εν τῷ χιμαϊριώδει εισέτι κόσμῳ του πνευματικού στερεώματος, μοι προσφέρει η Μοῦσα. Καί μοι άρκεϊ επί τέλους εις μητρικούς άσπασμούς δν διακρυγούσα η Πατρίς και αιμοστάλακτος μοι προσφέρει, διότι δέν την έπρόδωκα ως υμεις, ούδ' κατήσχυνα τδνομά της, άλλ' έξορισθείς και καταδικασθείς ύπέρ ταύτης εν έχω λείσθιον όνειρον—να άποθάνω ύπέρ της Δόξης της!» «Όχι, κι άμάν άμάν!»

— Με χαρά αναγγέλλουμε στους φίλους πως μόλις έκδοθόν τα «Γράμματα (τόμος Β')» του Παλαμά, θίχονήσας το τύπωμα της «Φλογέρας του Βασιλεία». Το μεγάλο αυτό έπικό ποίημα έρχεται, μπορεί να πεί κανείς, σά συμπλήρωμα στον άθνατο «Δωδεκάλογο του Γύφτου».

— Και κάτι που είπώθηκε στην πρώτη παράσταση του «Γιού του Ίσκιου».

— «Πώς σου φαίνεται το δρᾶμα;

— «Έξοχο. Έκείνο όμως που μ' ένθουσιάζει περισσότερο είναι που μ' έκαμε αυτό το δρᾶμα να πιστέψω πως δταν η δημοτική μας γίνει πιᾶ η έπίσημη γλώσσα του Κράτους, θακούγεται περίφημα από το βήμα της Βουλής».

Ο ΙΔΙΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Στ. Α. στην Πόλη. Δεχόμαστε και σ' εύχαριστούμε. Μά καλύτερα νάν το δώσεις στον κ. Άλεξ. Πανταζή, δικηγόρο στο Γαλατά, κι αυτός μάς το στέλνει. Στὸν κ. Πανταζή, παρακαλούμε και τους άλλους φίλους της Πόλης, να δίνουν β. τι ύλη έχουν να στέλνουν σ' το «Νουμά». —κ. Χρ. Χρ. στα Χανιά. Το βιβλίο θάρησει να τυπωθῇ. Θ' σου γράψουμε. —κ. Φ. Γιωφύλλη. Σ' εύχαριστούμε. Θά δημοσιευτούν

ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΑΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΥΨΗΛΗΝ ΠΡΟΤΑΣΙΑΝ
ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ

Ίδρυμα άνωτέρας τεχνικής εκ-
παιδεύσεως

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Γραφεία Πλατεία Κάνιγγος και
όδός Σταδίου 20.

ΣΧΟΛΑΙ

Άνωτ. Έμπορικῇ.—Βιο-
μηχανικῇ.—Γεωργικῇ.
—Μηχανουργικῇ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΤΩ ΑΙΤΟΥΝΤΙ

ΣΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

Το γραφείο και στο βιβλιοπωλείο του Σακέτου (όδός Σταδίου, αντίκρυ σ' η Βουλῇ), πουλιούνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ το ένα και 1,25 φρ. χρ. για το έξωτερικό, ταχέως βιβλία: του ΨΥΧΑΡΗ «Τένειρο του Γιαννίρη» — του ΠΑΛΑΜΑ «Ηλίας και Φεγγάρι» — του ΦΩΤΙΑΔΗ «Το γλωσσικό ζήτημα και η Έκπαιδευτική μας αναγέννητρα» — του ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ «Ιστορία της Ρωμιοσύνης», «Μαζώχτρα και Βρουκόλακας» και «Νησιώτικες Ιστορίες» — του Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗ «Οί σκιές μου» — του ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝΑΤΟ «Ανεξίτητο» (δράμα) — του ΗΛΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ «Θρησκεία και Πατριδα» — του ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τα Παλιά και τα Καινούρια» — του Γ. ΑΒΑΖΟΥ «Η ματιά» — του Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανοί και πεθαμένοι» και «Ο Άσωτος» (δράματα) — του ΔΟΓΓΟΥ «Αδάνης και Χλόη» (μεταφρ. Βουτιερδῆ) — του ΕΥΓΡΗΠΙΔΗ «Η Μήδεια» (μεταφρ. Περιγιάτῃ) — του ΣΟΦΟΚΑΝ «Ο Αίας» (εταφρ. Ζήσιμου Σίδερη).

Η ΙΔΙΑΔΔ μεταφρασμένη από τον Άλεξ. Πάλλη δρ. 2 και φρ. χρ. 2 1/2 για το έξωτερικό.

Ο ΑΘΩΠΗΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ της κ. Άλεξανδρας Παπαδόσκου, χρυσοδεμένος, δρ. 1 1/2 και φρ. χρ. 2 για το έξωτερικό.

Του ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ «Ιαμβοί και Άνάπαιστοι» — «Τρισεύγη» — «Γράμματα» — «Λάσλευτη Ζωή», 6 δρ. αντίς 12 που πουλιούνται στα βιβλιοπωλεία. Για τις έμπορικῆς 1,50 και για το έξωτερικό 7 φρ. χρ. δίχως άλλο έξοδο για τα ταχυδρομικά.

Του ΙΔΑ «Μαρτύρων και ήρώων αίμα» δρ. 2. Του Γ. ΜΑΡΚΕΤΗ Πλουτολογία (δρ. 1) — Κριτική του άδολου λογισμού του Κάντ (δρ. 1) — Το δαρμολογικό ζήτημα στην Άγγλία (λεφτά 50)

δμως, στοχαζόταν δ Άντρέας, νᾶχη, όπως κι άν είναι, κούρκση λιγώτερη και λιγώτερη θερμοκρασία, ίσια ίσια γιατί όλα τᾶφερνε η φύσας, κ' η φύσας τώρα έδειχνε κάμποση βελτίωση, όπως ίδιοι τους το μολογούσαν. «Όχι! Το ραδιογράφημα χρωσᾶ να σᾶ ξεκουράζει και μόλις μόλις σου δ.νει θερμοκρασίες, μια δυό βολές, και σώνει. Πώς το λοιπό δέν έπαθε η κούραση και δέν έπεφε η θέρη; Άπτό, δέν το χωρούτε ο νους του Άντρέα. Έμεινε στο Μπ... από την πρώτη ως τις έννιά του Γενναρη, το βράδι, κ' οι θερμοκρασίες δέ μοιάζανε διόλου με τις θερμοκρασίες του Παρισιού: 37°—37°1. 36°6—38°9 (την τρίτη που ραδιογραφήθηκε), 37°0—39°1, 36°6—39°1, 36°9—37°7 (την παρασκευή που δέν της ραδιογραφήτανε τη φύσας μετά μέσα, καθώς την τρίτη, παρᾶ το ύπόγαστρο), 36°8—33°, 36°5—37°7, 36°6—38°, 37°4—37°6 (το ύπόγαστρο και πάλι). Δέν είτανε το λοιπόν οι θερμοκρασίες περαστικές, ώστε να τις έρμηνέψης από τα ραδιογραφήματα, σύμφωνα με τη ραδιογραφική θεωρία που την αντιπροσωπεύαν οι δυό γιατροί μας το θερμομέτρο με συνείχεια έγραφε τους άψηλους αριθμούς, ως και 37°4 το πρωί. Μά και σᾶ όλα της δ Άντρέας, παρατηρούτε άρκετῇ διαφορά, σᾶ σύγκρινε τις μέρες

γε παραμύθια, τόσο του φάνηκε άπίστευτο και σημαντικό. Από το κ. Κούρη έμαθε πᾶλε άλλα σπουδαία, που του κάνανε την καρδιά του παράδεισο. Το πλεμόνι τᾶριστέρο, που είτανε λιγάκι πιεσμένο, έμυιαζε κιόλας σᾶ να πήγανε καλήτερα, σᾶ να σφαλούσανε οι πληγωύλες του, κ' έλεγε πως θά βοηθήσανε κάπως στο πληγοκλείσιμα και τᾶ χάπια με όπιο που της διώριζε. Τόν άνησυχοῦσε περισσότερο η διάθεσή της στην έφοικιότητα, και φοβήθηκε μήπως ξεπροβάλλη κι από κεί κανένας κίνυνος καινούριος, μήπως τάχα τους προμηνοῦσε φυματική άντερία. Τίποτα! Μάταιος δ φόβος. Οι περίσιες οι κενωσιές μπορεί και να φελούσανε, σᾶν το βῆμα που σᾶ παστρέβει και παρασέρνει τις άκαθαρσίες του όργανισμού· μπορεί, πρόσεσε μια μέρα, νᾶρχόντανε κι από κάποικ γενική άδυναμία. Το κυριώτερο, το μόνο, η φύσας. «Έτσι φρονούσανε κ' οι τρεις γιατροί. Μά σημείωσε δ Άντρέας πως δ κ. Κούρης σᾶ να τᾶπόφεβε να μιλήση για τᾶ βᾶδια. Δέν ήξερε, λέει άλλωνῶ δουλειᾶ η ραδιογραφία. Να δυσπιστούσε άραγες; Η τουλάχιστο να μὴν έβλεπε ακόμη ξᾶστερα πως ένεργᾶ, πως πρέπει να κανονίζεται και το φῶς; Ο Άντρέας έννοιωσε κατόπι πως δ κ. Κού-

ρης δέ συμβούλεψε το ραδιοθεράπεια και προτιμούσε τᾶ παλαιᾶ τᾶ συστήματα, γιατρικά και ήσυχία. Για τούτο φαίνεται ο κ. Σεβιλᾶς είπε μια φορᾶ του Άντρέα.

— «Ο άγαθός μας ο Κούρης! Να μὴ σᾶς μέλη! Πιό άξιο από τον Κούρη μήτε στο Παρίσι δέ θά μου βρῆτε. Μά δέν τολμᾶ, δ βλογημένος, δέν τολμᾶ! Τι δέν τολμούσε ο Κούρης; Μυστήριο. Που να το ύποψιάζεται δ άρᾶστος τί κουδέντες έχουνε οι έξοχώτατοι συναμεταξύ τους;

Ο κ. Σεβιλᾶς κι ο κ. Χουίτσης τολμούσανε, δέν είναι ζήτημα, και χαιρότανε δ Άντρέας για την τόλμη. Θωμάς να είδουνε, άδύνατο νᾶριβᾶλης. Ένα μονάχα δέν το ξεκαθάριζε καλά καλά, όχι δηλαδή πως δέν το παραδεχότανε, αφού άδίσταχτα του το βεβαιώνανε οι δυό γιατροί, μά σκούνταφε δ λογισμός του, όσο λογικά κι άν του το ζηνούσαν. Η κούραση της Κατινούλας, οι θερμοκρασίες της δέν είχανε καμιά σκίση με τᾶ ραδιογραφήματα· τέτοια όρθᾶ κοφᾶ, και τᾶ δυνῶ τους η γνώμη. Την κούραση και τις θερμοκρασίες τις έφεργε, λέγανε, η φουσκοφύμωση και μόνη. Άπόδειξη που και στο Παρίσι άνέδειχνε το θερμομέτρο, δέν έλειπε η κούραση ούτε στο Παρίσι, προτού ραδιογραφήθῃ, μάλλᾶ λόγια. Έπρεπε

πού πέρασε στο Παρίσι, αφού γυρίσανε από την έξοχ, με τις μέρες που περνάσε τώρα στο Μπ., γιατί και στο Μπ., όσο κούνησε, ξανάγινε νοσοκόμος της δ' Αντρέας. Είχε την αλλόκοτη εντύπωση σ' α' να πήγαινε καλά ή άρρώστια, και σ' α' να μην πήγαινε ή άρρώστη καλά. Γιατρεβότανε ή φυματίωση, δ' γιατρεβότανε ή Κατινούλα. Ο ύπνος, τότε ανήσυχος, με ξύπνους κάθε στιγμή, τότε ήσυχος και μπόλικος, τότε ανήσυχος, ή για να κλείσει μάτι, ώρες της χρειάζονταν, ή κοιμότανε τάπογεμα, ή δ' σηκωνότανε διόλου. Πού οι νύχτες οι βαθιές της Κερμαρίας ή του σπιτιού, όπου δ' τι κι αν είχε, τίποτα δ' της τάραιζε τον ύπνο; Η όρεξή της έτσι κ' έτσι στην όρεξη, ψυχή και σάρκα, δ' Αντρέας τεντωμένος· κουβέντιζε, γελοῦσε, τή διασκεδάζε, για να φάη πρόσεχε στην παραμικρή τή βουκκιά, δίχως να τὸ δείξη πὸς προσέχει, μήπως και βρεθῇ τὸ παιδί. Κάποτες έτρωγε με τρόπο πού να καμαρώσει πιά κι δ' Αντρέας· κάποτες τσιμπούσε κι άφινε τὸ πιάτο. Αρχίζε κι άφτη τότες τις ήμιλίες, μήπως τὸ δ' άφέντης και δυσανεστηθῇ. Πάντα πρόθυμη, πάντα χαρούμενη, με τὸ ὕψος της εκείνο τὸ μισὸ μαργιόλικο τὸ μισὸ παιδιακῆσιο. Ακόμη και σ' αν πονούσε, χωράτεβε. Εἶδε τότες δ' Αντρέας πὸς συχνούτσικα τὴν πιάνανε οἱ πόνοι, μὰ και τούτοι διαφορετικοί, κάτι πόνοι άόριστοι, άξεδιόλιστοι, μισοί, χίλιοι με τὴν άράδα και κανένας σωστός, ὅπως άκολούθησε τὴν τετάρτη άφου πήγαινε στοῦ κ. Χουίταρη τὴν ψεινή. Απὸ τὸ πρῶτὸς τὸ βράδι βαστάζανε χωρὶς λόγο, χωρὶς νὰ τὴ βασανίσουνε καθαρῶ, μήτε κανένας ὅταν έννοιε γύρο γύρο στὴ φύσση και στὴν καλιὰ της άριστερα. Τὰ ἴδια, πὸς άσῆμαντα ὅμως και τάπογεμα μοναχά, τὸ σάββατο, ἔξη τοῦ Γενάρη, και πάλε, κοίταξε τὴ σύμπτωση, άφου τὴν παρασκεῇ ραδιογραφῆθηκε. Πὸ σπουδαία τὴ σύβλινε τὴ δεφτέρα, ὁ χτῶ, στῆντερο κάτω, και τὴν τρίτη, έννιά, ὁ πόνος τῆς χτύπησε τὴν πλάτη, άριστερὰ έννοιε τὰ πάντα. Τέτοια στιγμή, βέβαια πὸς πάθανε τὰ χωρατὰ τῆς καημένης· μὰ γλήγορα ξαναρχότανε τὸ κέφι, ὅτι πού πάθανε οἱ πόνοι, κ' ένῶ τούς είχε, πρόσμενε μ' ένα κουράγιο δικό της, με μιά πεποθητη περιέργη κι άσάλεφτη, νὰ πάψουνε, λέγοντας στὸν 'Αντρέα:

— α' Θὰ περάση, θὰ περάση. Σὲ μιὰ ὥρα θὰ εἶμαι καλῆτερα, ἢ σὰ διακοῦσε περισσότερο.

— α' Αἶβριο, θὰ εἶμαι καλά. Πρέπει κανείς νὰ συλλογιέται τὴν άβριανή. Έτσι κυβερνηθήκαμε, άφέντη, ὡς τὰ τώρα, κ' έτσι γλυτώσαμε.

Κόντεβε αἰθῆρα νὰ παρηγορῇ τὸν 'Αντρέα ή Κατινούλα. Κάποτες πάλε παρηγορῶσε τὴν Κατινούλα δ' Αντρέας. Τὴς δυὸ τοῦ Γενάρη, σὰ βγήκε περίπατο ή Κατινούλα με τὸν 'Αντρέα, ὡς τοῦ κ. Χουίταρη, και σὰ γυρίσανε μαζί άπό τὸ Πεδίό τῆς Μάχης, τραγουδούσανε οἱ άγγέλοι στὴν καρδιά της, χόρεβε σὰ στήθια της ή ψυχὴ της, άράνταστη χαρὰ τὴ συνεπῆρε. Φυσικά, ή αντίδραση δὲν άργησε νὰ φανερωθῇ και τὴν πλάκωσε ή κούραση καθῆσε στὴν πολθρόνα της άδύναμη, άνήμπορη και βαζ'ε σισμένη πού έπρεπε τώρα, πρῶτα νὰ τὸ σκεφτῇ κ' έπειτα νὰ ξεφαντώσῃ, σὲ τέτοια περίσταση μάλιστα δηλαδὴ ὅταν ξεκινούσε πίτηδες για τὴν άρχοντιά της δ' άφέντης άπό τὸ Παρίσι. Λοιπὸν και τὰ καρδιοχτύπια της άναγκασμένη νὰ τὰ μετρᾷ!

— α' Νὰ τὰ μετράς, Κατινούλα μου, νὰ τὰ μετράς; τῆς άποκρινότανε δ' Αντρέας πού άχαμνὰ δὲ θῆκανε νὰ βαστᾷ κι άρτὸς τούς ἴδιους λογαριασμούς "Ολα πρέπει νὰ τὰ καννίζουμε· ὁ κόσμος δ' άπέραντος στέκει χάρη στὸν κανῶνα· ὁ κανῶνας συγκαταῇ και τὸν άθρωπο και τὴν ὕγεια του.

Αμέσως έπαιρνε θάρρος τέγαθὸ τὸ παιδί, πού τὸ καταδεχότανε και φιλοσοφοῦσε με μιά Κατινούλα ένας 'Αντρέας. Μὰ τοῦ 'Αντρέα, ή φιλοσοφία τοῦ άρεζε· δὲν τοῦ άρεζε ή κούραση κ' ή άδυναμία. Δὲν τοῦ άρεζε μήτε δ' βήχας εκείνος δ' ξερούτσικος, πὸν τὸν άκούε άφότου βρισκότανε σιμά της, και πού μιά φορά ήσυχία δὲν τῆς άφησε άπό τις τίσεισεις ὡς τὴς ἔξη, άκατάπαφτα. Τὸ βήχα της τὸν εἶχε και στὸ Παρίσι, μιά δυὸ φορές τὸ μῆνα, μιά μέρα ὅμως μονάχα και τίλειωνε. Δὲν ἤξερε δ' Αντρέας τί νὰ πῇ οὔτε για τὸ βήχα οὔτε για τις χίλιες δυὸ ἰνὸχλινες πού τὴ ζαλίζανε κάποτες άπό τὸ πρῶτο βράδι. Τὰ δειγῆθηκε ὅλα τοῦ κ. Χουίταρη τὴν τρί-

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1907

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

	31 Αύγουστου 1907	31 'Ιουλίου 1907
Εἰς μεταλλικὸν	3,938,294.74	3,810,970.65
Εἰς Τραπεζικὰ γραμμάτια 'Ιονικῆς Τραπεζῆς	364,860.—	359,850.—
Εἰς κεραματικὰ γραμμάτια διδραχμὰ καὶ μονόδραχμα	1,859,604.—	1,658,155.—
Εἰς ἀντίτιμον μεταλλικοῦ εἰς τὸ 'Εξωτερικόν	39,285,817.29	37,430,074.75
Εἰς ἀντίτιμον μεταλλικοῦ εἰς τὸν 'Εθνικὸν ἐκδοθέντ' Ἐθν. Δαν. εἰς γρ. Ἑλλ. Σιδ 4% τοῦ 1902	9,427,732.25	10,065,590.25
Δάνειον πρὸς τὴν 'Ελληνικὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ ἀναγ. κυκλοφ. Τραπεζ. Γραμμ.	64,778,575.42	64,778,575.42
πρὸς τὴν 'Ελληνικὴν Κυβέρνησιν διδράχμων καὶ μονοδράχμων.	10,500,000.—	10,500,000.—
Εἰς χρυσόν	Δρ. 24,710,874.10	
Ὁμολογίαι ἐθνικῶν δανείων	Εἰς Τραπεζ. Γραμμάτια Δρ. 28,025,028.50	
Εἰς Τραπεζ. Γραμμάτια	52,735,902.60	52,721,841.—
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	777,112.45	777,112.45
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	2,810,666.66	2,850,666.66
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	25,405,613.31	24,242,884.31
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	2,981,247.73	2,918,898.60
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	12,794,642.45	12,622,773.80
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	3,982,469.19	2,964,894.69
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	66,233,239.05	66,054,630.89
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	46,275,091.12	46,320,045.80
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	14,915,719.55	15,404,014.30
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	4,951,248.58	4,720,149.68
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	4,928,757.—	4,916,067.—
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	1,500,000.—	1,500,000.—
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	1,599,922.50	1,644,900.—
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	185,639.87	246,009.37
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	8,370,967.09	8,360,018.34
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	2,930,529.68	2,926,197.36
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	1,571,862.43	1,568,579.83
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	4,227,162.35	4,095,131.63
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	25,778.56	34,551.45
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	1,361,920.—	1,361,920.—
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	880,000.—	880,000.—
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	250,000.—	250,000.—
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	1,660,894.98	269,221.65
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	Δραχ. 393,512,300.85	388,254,324.88

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικὸν κεφάλαιον.	Δρ. 20,000,000.—	20,000,000.—
Αποθεματικὸν κεφάλαιον τακτικὸν καὶ ἔκτακτον	13,500,000.—	13,500,000.—
Τραπεζικὰ Γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ:		
α) διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως.	Δρ. 64,778,575.42	
β) διὰ τῆς 'Εθνικῆς Τραπεζῆς.	58,656,288.20	
Κεραματικὰ γραμμάτια διδραχμὰ καὶ μονόδραχμα	10,500,000.—	10,500,000.—
Καταθέσεις ἄνευ τόκου εἰς μεταλλικόν	10,381,178.22	10,185,808.53
Καταθέσεις ἄνευ τόκου	20,364,455.55	21,517,906.22
Επιταγαὶ πληρωταί	964,572.88	620,541.88
Μερίσματα πληρωτά	560,005.—	793,300.—
Καταθέσεις Δημοσίου πρὸς χορήγησιν δανείων κατὰ τὸν ΒΦΜ' Νόμον.		
Διευθ. Οἰκονομ. 'Επιτροπῇ λ) σμὸς καταθ. ἐκ δημ. ὑπεγγ.	Εἰς χρυσόν Δρ. 559,810.02	
προσόδων.	Εἰς τραπεζ. » 2,750,456.18	
Υπηρεσία 'Εθνικῶν δανείων εἰς τραπεζ. γρ.	418,273.20	1,297,963.95
Καταθέσεις δημοσίου εἰς χρυσόν	1,890,196.98	259,522.24
Καταθέσεις Δημοσίου εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια κατὰ τὸν Νόμον 'ΒΦΕ'	2,017,981.84	1,017,981.84
Εντοκοὶ κατ' ἑξέσεις Δημ. εἰς χρυσ. διὰ τὴν κατασκ. τοῦ Σ.Π.Δ.Σ.	9,427,732.25	10,065,590.25
» » » τραπεζ. γρ.	90,257.89	93,273.89
Καταθέσεις ἐπὶ τόκῳ	100,242,384.90	99,522,253.85
Λαχειοφόρον Δάνειον Τραπεζῆς 3% εἰς χρυσόν	43,115,820.—	43,115,820.—
» » » 2 1/2% εἰς τραπεζ. γραμμάτια	20,479,200.—	20,479,200.—
Υπηρεσία Λαχειοφόρου δανείου Τραπεζῆς 3% εἰς χρυσόν	1,774,136.—	1,956,476.—
» » » 2 1/2% εἰς τραπεζ. γραμμάτια	114,577.50	122,850.—
Καταθέσεις Ταμειουτρίου	8,867,062.44	8,787,855.23
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἑξωτερικῷ.	452,318.89	2,107,219.47
Διάφορα	1,606,017.49	1,671,205.47
Εἰς ἑθνικὸν «Γεωργικὸν Θεσσαλικόν» Δάνειον	Δραχ. 393,512,300.85	388,254,324.88

Εν Ἀθήναις τῇ 8 Σεπτεμβρίου 1907.

Ὁ Ὑποδιευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Δ. Α. ΚΑΡΑΤΖΑΣ

τη, έννιά τοῦ Γενάρη, πού τὴ ραδιογράφησε άπ' ὅ-
ζω 'Εμελλε δ' Αντρέας νὰ φύγῃ στὴς ὀχτώμιση και
φοβότανε τὸ νυχτερνὸ ταξίδι με τούς μαθρούς τούς
λογισμούς πού θὰ τοῦ παραδέρνανε τὸ μυαλὸ του,
ὕστερις άπ' ὅτα εἶδε νὰ ποφέρῃ τὸ κορίτσι, σὲ δια-
σταθμὰ μιάς βδομάδας. Αἶσθνα πῆρε τὴν άνάσα του.
Φῶς τούς κατέβηκε. Πῶτση δ' κ. Χουίταρης κ' ε-
μαθε πὸς ή άρρώστη άκόμη δὲν άδιαθέτηζε. Σίγου-
ρο τὸ πρᾶμα! Γνωστὴ ραδιογραφικὴ ἐνέργεια στὸ
άβγούλωμα. Ὁ 'Αντρέας έβγαλε τελέγραφο νὰ τούς
μνηστῇ και στὸ Παρίσι. Ταξίδεψε ὡραία. Γέλα τοῦ
γλύκαινε τὸ στόμα και τοῦ τὸ δρόσιζε. Αναμελούσε
τὰ περασμένα κι άναγάλιαζε, τούς περίπατους με
τάμαξι ὡς τὸ λιμάνι, ὡς τὸ γιολό, τὴν καλοσύνη

τῆς φύσης, τὸ νόστιμο τὸν ὕπνο τῆς Κατινούλας πού
μιὰ μέρα στὸ άραξὶ άποκοιμήθηκε, τὸν τῆλινε, τί
τὰ θέλετε; και κατόπι άπό δέκα λεπτά, ζύπνησε
πασίχαρη, για νὰ τῆς δείξῃ, λείε, πέρα πέρα τὸ πέ-
ρασμα τὸ άχτιδόλουστο τοῦ λιμανιοῦ. Θυμότανε τὸ
καλαμάρι, θυμότανε τὴν κοντυλοφόρο, τὸ στουπό-
χαρτο, τὴς καρτίτσες για τὰ μαλλιά, πού τῆς άγό-
ρασε, τὸ καθῆνα με τὸ νόημα του.

(ἀκολουθεῖ)